

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Okubuulira Enjiri mu Mawanga II: Eby'okusomako

Eby'okuwandiika —

EKIBIINA #1:

I. Ebyafaayon'Enkula.

EKIBIINA #2:

II. Omulimu Ogusigadde.

EKIBIINA #3:

III. Okubuulira Abatanaba Kubuulirwa .

EKIBIINA #4:

IV. Okubuulira Enjiri, Ebikolebwa olw'Okuyamaba, n'Okutandika Ekkanisa.

EKIBIINA #5:

IV. Okubuulira Enjiri, Ebikolebwa olw'Okuyamba, n'Okutandika Ekkanisa. (okwongerako.)

V. Okukolera Awamu kw'Abakristaayo Munsu Yonna.
Ekigezo.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Okubuulira Enjiri mu Mawanga II: Ekigezo

Eby'okuwandiika —

Obubonero 20 Bwoyinza Okufuna mu Bibuuzo Bino

- 1) Nyonyola entegeka z'okubuulira enjiri mu kyaasa ekye 19 n'engeri gyezikyaali enkulu era eza Baibuli kati (olup. 124).
- 2) Nyonyola “ebibiina bya mawanga” oweeyo ebirowoozo ebikwaata ku ngeri y'okubabuulira enjiri (p. 139).
- 3) Lwaki tuyinza okugamba nti ddala ziri ku maddiini abiri mu nsi? Kino ngeri ki gye kikola okubuulira enjiri mu nsi yonna (emp. 139,140).
- 4) Kozesa Mat 28:19, 20 okwogera ku "biruubirirwa ebituufu eby'okubuulira enjiri (olup. 141).
- 5) Nyonyola enono ya Patterson esooka ey'okukubaganyamu kwa makkanisa. Kiri nti, nyonyola kyategeeza bwagamba "tunuulira eby'okukungula" (emp. 153,154).
- 6) Yogera ku nono y'okuzaala mu kutandikawo ekkansa ng'onyonyola enjawulo eriwo wakati w'entegeka ezikola n'entegeka ezitakola (emp. 158,159).

Obubonero 10 Bwoyinza Okufuna mu Bibuuzo Bino

- 1) Nyonyola "entegeka" (olup. 118).
- 2) Nyonyola engeri emu engeri entegeka gyeziyinda okutuyamba (emp. 119,120).
- 3) Nyonyola Baibuli kyetegeeza bwagamba "eggwanga" (olup. 129).
- 4) Wa eky'okulabirako "ky'akabondo" (olup. 130).
- 5) Njawulo ki enkulu eriwo wakati w'okubuulira enjiri “E-1” ne “E-2” oba “E-3” (olup. 130)?
- 6) Wandika ebika bisatu eby'enkonge z'obuwangwa (olup. 132).
- 7) Mu bufunze nyonyola Obubuddha (olup. 134).
- 8) Wa ensonga emu lwaki kizibu okubuulira Abachina enjiri (olup. 135).
- 9) Okwekubiira okunene kyeki (olup. 137)?
- 10) Bintu ki ebibiri ebisinga obukulu era eby'enjawulo obukristaayo byebulina okuwa abantu bonna (olup. 139)?
- 11) Ekibiina ky'abantu "kyeki" (olup. 145)?
- 12) Nyonyola entegeka emu ey'okuyamba (olup. 151).

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Amassomo g'Okubuulira Enjiri mu Mawanga:

Mulimu amassomo asatu mu kubuulira enjiri mu mawanga. Gesigamye era gajjibwa okuva mu massomo agaterezebwa Jonathan Lewis. Amassomo gano gafunibwa mu Luspanisi era gasobola okulagirizibwa okuva mu tterekero ly'ebitaboera abakubi b'ebitabo eriyitibwa William Carey Library Publishers, P.O. Box 40129, Pasadena, CA 91114 (818-798-0819).

Ebitabo bino “Byakozesebwa luvanyuma lwa kufuna lukusa.”

Amassomo asatu ku kubuulira enjiri mu mawanga:

1. Okubuulira Enjiri mu Mawanga I - Omusinji gwa Baibuli/Ebyafaayo
2. Okubuulira Enjiri mu Mawanga II - Engeri y'okukikolamu¹
3. Okubuulira Enjiri mu Mawanga III - Empisa z'Obuwangwa ez'Enjawulo

I. Ebyafaayo n'Entegeka.

A. Ebyafaayo By'okubuulira Enjiri kw'Ennaku Zino.

1. Ebyafaayo ky'ekilaga engeri Katonda gyakoze okununula abantu n'okuzaawo okufuga kwe ku nsi.
2. Asazeewo kino akikolere mu bantu benyini baanunudde. Eky'omukisa omubi, abantu bano tebabadde besigwa. Mu biseera bino Katonda ebigendererwa bye abimalirizza okuyita mu buwanganguse, kuyiganyizibwa, kusaasaana, na kulumbibwa.
3. Ebiseera ebimu, abantu ba Katonda babadde besigwa okukkiriza okuyitibwa kwa Katonda. Bataddewo ebintu n'ebibiina eby'okubunya enjiri mu mawanga. Katonda awadde ebibiina bino omukisa.
4. Mu byaasa ebibiri ebiyise, ebibiina Ebipolositante ebibuulizi by'enjiri bikuze nyo. Wetuli kati, tuli mu abasoma eby'okubuulira enjiri bangi kyebayita ekitundu eky'okusatu eky'okugaziya kw'okubuulira enjiri ey'omulembe.
  - a. Ekitundu ky'okubuulira enjiri kino essira n'amaaso kibatadde ku batanaba kubuulirwa njiri oba abantu "abali mu bifo ebiri munda ennyo" abali mu nsi.
  - b. Bali mu bifo ebiri munda ennyo olw'ebiziyiza eby'abantu eby'obuwangwa, n'olulimi.

Eby'okuwandiika —

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

5. Ngeri abantu "abali mu bifo ebiri munda ennyo" gyebanabuulirwa enjiri?

- a. Abaasoma eby'okubuulira enjiri bangi bakkiriza nti gajja kubeera makkanisa amato, aga maanyi mu mawanga agakyakula gegajja okusinga okubaako kyeganakola.²
- b. Nay'ate, tuteekwa okwewala ensobi z'entegeka eyakolebwa emabega. Tulina okuyigira ku nsobi zaffe. Tulina okuteekawo entegeka ez'amaanyi era ezikola.

B. Enkola mu Kubuulira Enjiri.

1. Enkola zijjawo okulungamya kw'Omwoyo Omutukuvu?

- a. Enkola bweba nga kiruubirirwa kya muntu okutuukiriza omulimu olwo nno eky'okuddamu kiri wewaawo. Kino kitwaala mu kukolera bwerere (Zab 127:1).
- b. Nay'ate, enkola esobola okuba nti ekkiriziganya n'okulungamya kw'Omwoyo Omutukuvu. Tuyitibwa Katonda okukozesa amagezi gaffe. Tulina okukozesa byetuyize emabega okuteekawo enkola ezinakola. Kino kikolebwa okuyita mu kulungamizibwa Omwoyo Omutukuvu nga twesigamye ku magezi Ge.
- c. Jukira okuyiga okuva mu lugero lwa zi talanta (Mat 25:14-30).
  - 1) Abawanika babiri baakola entegeka, Omu teyakola.
  - 2) Tumanyi ebiva mu lugero olwo. Enkola kintu kikulu.

2. Enkola kyeki?

- a. Peter Wagner, eyasoma eby'okubuulira enjiri amanyiddwa, agamba nti enkola "y'engeri ekkiriziganyizibwako okubaako ekiruubirirwa ekituukibwako".
- b. Ngeri ki gyotuukiriza ekiruubirirwa? Eky'okuddamu ky'ekibuuzo kino kijja kunyonyola enkola. Tuba n'enkola ku buli kintu. Ekyebuuzibwa tekiri nti oba tunakozesa enkola. Ekyebuuzibwa kiri "tunakozesa enkola esinga?"
- c. Enkola tuyinza okugibalilira mu ngeri eno.
  - 1) Ya baibuli? Kyeraga kyokka, okusobola okugamba nti enkola ekkiriziganya n'okulungamya kw'Omwoyo Omutukuvu tuba tulina okusobola okugamba nti kwa baibuli.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

- 2) Ekola? Enkola ennungi ejja kulaga obwetaavu n'ebyokukozesa. Kujja kubikwaataganya mu ngeri ekola. Wano tulina okutandika okwogera ku byetaagisa. Tulina okusalawo ebyetaagisa.
- 3) Ya maanyi? Enkola ennungi ebiseera ebisinga ejja kukola. Ejja kubala ebibala. Wajja kubaawo ebivaamu ebijja okulabika.
  - a) Wano tulina okulowooza ku ndowooza y'okukwaatagana. Enkola erina okukwaatagana olw'embeera n'obudde. Ekyakolanga mu myaka 25 egyayita kiyinza obutakola kati.
  - b) Wano tujukizibwa kyetwagamba mu kubuulira Enjiri mu Mawanga 1: "Ebiri mu njiri tebikyuuka. Enkola y'okubuuliramu enjiri tekyuuka."
- d. Enkola tefa ku bujjuvu. Ndowooza etwaalira awamu, nkola, oba ngeri ey'okukola ekintu. Mu ntegeka eya wamu obujjuvu bw'ebintu ebya bulijjo bujja kutuuka. Naye enkola yo esigala kyekimu.
  - 1) Enkola ya Paulo yali ya kugenda mu bibuga binene, kubuulira mu masinagooga, n'okweyongera okuva awo okusinziira ku biki ebyabanga mu sinagooga (Bik 17:2).
  - 2) Obujjuvu bw'ebintu ebyabaawo bwaali bya njawulo mu buli kifo. Enkola mu bujjuvu yasigala kyekimu.
3. Enkola ngeri ki gyezituyamba?
  - a. Enkola zetaagisa okusaba okw'okwesigama ku Katonda. Enkola zirina okuba nga ziva mu kuyiga Baibuli, kuweebwa magezi, kusaba na kutambulira mu Katonda.
  - b. Enkola zetaagisa okussa okukkiriza kwaffe mu nkola. Enkola, nga okukkiriza, mu nkula zaakwo, kuwagirwa bya mu maaso. Okukkiriza kwaffe kwokka tekuli mu nkola, naye okussa mu nkola kw'enkola, kw'enkola zaffe kulina okukolebwa mu kukkiriza.
  - c. Enkola by'ebyokozesebwa ebituyamba okwogeraganya n'abalala n'okwesiga nti tuli bakozi wamu ne Katonda. Tusobola okukozesa enkola okutegeeza abalala ku bikwaatagana ku birowoozo by'obuweereza, ebiruubirirwa n'ebirala.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

- d. Enkola zituleetera okuba ne wetulaga. Zituyamba okuba abantu ab'okwolesebwa era abakozi. Enkola embage ejja neba nga teganya nkola ndala zonna zitagasa kubeera nti zigiyingirira. Kino kikulu. Tulina okuba abantu abalina ekiruubirirwa. Omuntu alina okwolesebwa okwa buli kimu ye muntu ate atalina kwolesebwa n'akatono. Abantu bwebati tebaba na kiruubirirwa. Tebaba na kintu kyonna kyebatuukako newankubadde benyigira mu bintu bingi. Tebalina ntegeka.
- 4. Ezimu ku nkola ez'enjawulo zeziruwa?
  - a. Enkola “ez'ekyokuddamu ekibage.” Enkola ey'ekika kino esalawo enkola ey'enkalakkalira ey'okolamu ekintu. Ekivaamu, ekozesa enkola y'emu mu buli mbeera.
  - b. Enkola “nga si mbage wabula eze buzzi.” Enkola eno erabika terina ntkola. Tewali ntegeka zonna za mumaaso. Ekisuubirwa wano kiri nti Katonda yanakulembera okukutuusa ku kiddako ebiri nga bituuse.
  - c. Enkola “eya teekateeka okusinziira ku kyolaba oba byolaba.” Enkola eno eteekateeka okutandikawo ekintu. Katonda yanatuukiriza omulimu. Eruubirira kutandika mu kifo kya biki ebinavaamu.
  - d. Enkola “ey'ekyokuddamu ekyefanana kyokka.” Enkola eno ekitwaala nti buli mbeera ya njawulo. Walina okubaawo enkola ey'enjawulo eya buli mbeera.
  - e. Etwaaliramu byonna, “enkola ey'ekyokuddamu eky'enjawulo” y'esinga amaanyi. Newankubadde kiyinza okwogerwa nti emu ku nkola ziri endala esatu eyinza okuba “eky'okuddamu eky'enjawulo” ey'embeera yonna.
    - 1) Ekintu ekisinga obukulu okujjukira kiri nti tulina okulungamizibwa Omwoyo Omutukuvu. Muno mwotwalira ebikola ne byosalawo. Tulina obutekuubirako ludda lumu.
    - 2) Kigambibwa, “Tulina okusaba nga abatayinza kutegeka, era tutegeke nga abatasobola kusaba.”

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Ebyafaayo by'Entegeka z'Okubuulira Enjiri.

Eby'okuwandiika —

Omuwandiisi Kyakyogerako:

Tusobola okuyiga ku nkola z'okubuulira enjiri nga tuyiga ebyafaayo byaayo (Mat 13:52). Ensonga eziddako ziwumbawumbako ebyafaayo by'okubuulira enjiri okuva mu kyaasa ky'omunaana okutuusa mu nnaku zino.

1. Mu kyaasa ky'omunaana, abaminsani okuva mu Bungereza bagenda e Bulaaya. Bakulemberwa omuminsani ayitibwa Bonifasio, eyakozesa enkola ez'enjawulo.
  - a. Yakozesa olulimi abantu lwebategeera.
  - b. Yasomesa era nagunjula abantu.
  - c. Yawakanya nnyo amadiini g'ekikafiiri.
  - d. Yafuna obuwagizi okuva mu “Kkanisa ye.”
2. Entalo z'ediini.
  - a. Enkola ey'obulimba. Entalo z'ediini (Entalo Abangereza nga bawakanya Abasiraamu) zaziya okubuulira enjiri eri Abasiraamu. N'okutuusa kati, Abasiraamu tebaagalira ddala Bakristaayo.
  - b. Newankubadde kiri bwekityo, waliwo ebintu ebirungi ebyaava mu ntalo z'ediini
    - 1) Francis owa Assisi yagenda mu Basiraamu ng'agendera mu kibiina kye eky'emirembe n'okwagala.
    - 2) Okusobola okubuulira Abasiraamu enjiri Ramon Lull yakozesa enkola y'okuwakanira ekintu.
3. Okubuna kw'Obufuzi obw'Amatwaale
  - a. Wakati w'ekyaasa ekye 16 ne 18 Obukristaayo bwafuuka ediini eri muni yonna. Abapotugo, Abasipeini, n'Abafaransa baabuna okugenda mu bitundu ebyaali bitamanyiddwa, bagenda n'Obukristaayo bwabwe.
  - b. Enkola z'okubuulira enjiri ez'enjawulo zakozesebwa. Bonna okutwaalira awamu, enkola embi ey'okufuga ensi, abantu, n'empisa z'obuwangwa kyekyabalimu okusinga.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

4. Enkola z'Okubuulira Enjiri mu Kyaasa kye 17.
  - a. Ebitabo by'enkola y'Ekikatuliki ku nono z'okubuulira enjiri byawandiikibwa.
  - b. Abajesu be basooka okubuulira enjiri ey'okufuuka n'okubeera ng'abantu b'omu kitundu mwebagenze okubuulira. Batandika okuteekawo enkola z'okufuula abantu b'omu kitundu okwetandikirawo amakkanisa.
  - c. Bagenda e China, Japan, ne Buyindi nebatandika okwambala n'okwogera ng'abantu baayo. Baayiga engeri abantu gyebakola ebintu mu bitundu byabwe era ne bafuba okubuulira abantu bafuuke Abajesu naye nga basigadde mu buwangwa bwabwe.
  - d. Bakozesa obuyigirize bwabwe n'obutendeke obusinga obw'abantu gyebagenda okuteekawo kyetwaliyise enkola ya “Danyeri.” Nga Danyeri, baaletera abantu ababali okumpi okukola kyebagala nga bakozesa ebifo byabwe eby'obukulembeze mu bantu. Ebifo bino byabaweebwa olw'obuyigirize bwabwe awamu n'obusobozi bwabwe.
5. Abapolositante ba Bungereza Empya: Okubuulira Abayindi Abamerika Enjiri.
  - a. Abapolositante beebamu ku basooka okubeera mu Amerika. Baasenga okudda mu Amerika, kubanga baayagala okubeera “abatukuvu” nga bo tebenyigira mu bya mubiri eby'Ekkansa ya Bungereza mu biseera ebyo.
  - b. Wano tulina entandikwa y'Abapolositante okubuulira enjiri (mu kyaasa kye 17). Okufuga Amerika ng'amatwaale kyaviramu Bayindi kukyuuka.
  - c. Abaminsani Abapolositante baatandika okuteekawo enkola ez'enjawulo.
    - 1) Okubuulira enjiri okuyita mu nkungaana ez'olujjudde.
    - 2) Okuteekateeka amakkanisa.
    - 3) Okutegeka ebibuga by'Abakristaayo ebyayawula Abakristaayo abaggya okuva mu bantu baabwe.
    - 4) Okussa essira ku buyigirize n'obugunjufu.
    - 5) Okuvuunula Baibuli n'okuvuunula ebitabo ebirala ebyakozesebwa mu kusomangamu mu buweereza.
    - 6) Okukozesa olulimi oluwangwa olw'ekitundu.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

- 7) Okutendeka abakulembeze bannansi.
6. Ekibiina kya Danish-Halle ekibuulizi ky'enjiri (Abayizi ba Univasity ya Denmark).
  - a. Ekirowoozo ky'okuweereza ababuulizi b'enjiri kyatandikibwa kabaka wa Denmark bweyatuma abaminsani e Buyindi.
  - b. Abaminsani bano baakozesa okujanjaba n'okuyiga awamu n'okutegeera amadiini g'omu bitundu awamu n'enkola endala.
7. Ababuulizi okuva e Moravian (Abakristaayo okuva mu Moravia - kitundu kiri mu Bugirimaani).
  - a. Ababuulizi b'omu Moravia mu kyaasa kye 18 bayinza okuba nga beebaleeta engeri ey'omulembe ey'okubuulira “abantu abali mu bifo ebiri munda ennyo” enjiri.
  - b. Essira baaliteeka ku kugenda eri abantu abasinga okunyomebwa era aberabiddwa.
  - c. Baakozesa enkola “y'okukola zi weema” (abaminsani abemalirira mu by'ensimbi).
8. Ekyasa ekikulu eky'ababuulizi Abapolositante.
  - a. Ekyasa ekye 19 kyaalimu okugenda mu maaso kunene mu kubuulira enjiri n'enkola z'okubuulira enjiri.
  - b. Mwalimu ebibiina ebibuulizi by'enjiri bingi, n'abantu, awamu n'ebibiina bya bayizi.
  - c. Waaliwo okukubaganya ebirowoozo kungi ku kiki eky'okukolebwa mu kubuulira enjiri: bugunjufu oba Bukristaayo.
  - d. Okukyuusa era okutereeza abantu ky'ekyaali ekiruubirirwa.
  - e. Waaliwo okutandika enkola okutandika ekanisa z'omu bitundu ezetongodde.
  - f. Song'ate, enkola y'ekitebe ekikulu eky'ekibiina yali ekyakozesebwa.

Eby'okuwandiika —

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

9. Ebikola enkola z'okubuulira enjiri ey'ekyaasa ekye 19.
- a. Enkola satu “zi ffe tukyekolera” zatandika. Ekanisa zatandikibwawo ezandibadde:
    - 1) Ffe twefuga.
    - 2) Ffetweyimirizawo.
    - 3) Ffe twetandikirawo.
  - b. Waaliwo ekiruubirirwa ku kiki ekinaleetawo enkyuukakyuuka mu bantu okuyita mu njiri.
  - c. Waaliwo era ekiruubirirwa ku buweereza obwa bantu aba bulijjo.
  - d. Ekisinga obukulu, kwe kubuulira enjiri okwatandikibwawo abasajja nga Rufus Anderson ne Henry Venn.
    - 1) Okubuulira enjiri n'enkola ya Anderson yali yesigamye ku ky'okulabirako kya Paulo n'embuulira y'Endagaano Empya.
      - a) Omulimu omuminsani gweyali alina okukola gwaali gwa kugenda mu bifo omutanaba kubuulirwamu njiri, okubuulira enjiri, n'okutegeka amakkanisa.
      - b) Omuminsani talina kubeera musumba oba mufuzi.
      - c) Ekiruubirirwa kyaali kufuna bakkiriza abaalaga enkyuukakyuuka mu ntambula yaabwe. Kyaali tekitegeeza kulinda okutuusa lwebanatuukiririra ddala.
      - d) Ekanisa zaali zakukulemberwa bakulembeze bannansi.
      - e) Abaminsani baali bakubeera bawi ba magezi.
    - 2) Anderson ne Venn bombi bassa essira ku nkola ya “Genda/Gaba/Vaawo.” Baali ba kulaba nga okwolesebwa kw'okubuulira enjiri kubeera ne mu makkanisa gebatandika. Amangu ddala nga bwekisoboka abaminsani balina okuvaawo okusobola okuddamu enkola y'emu mu bitundu ebirala omutanabuulirwa njiri. Okubuulira enjiri kulina kuzaala kubuulira njiri kulala.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

10. Endowooza y'okufuga amatwaale.
  - a. Olw'endowooza enkyaamu ku ngeri gyebalamu obusobozi bw'Abakristaayo bannansi, engeri erina okubuulirwamu enjiri yatandika okukyuuka. Endowooza eyaliwo yali nti esuubi lyokka ery'okugenda mumaaso lyaali mu baminsani okuba nti basigala bafuga era baddukanya obuweereza.
  - b. Embuulira y'enjiri eno ya kabenje kubanga ereetawo obutakula n'obutagenda mumaaso. Ky'ekizibu ekikyaaliwo mu kubuulira enjiri kw'ennaku zino.
11. Okubuulira enjiri, okuyigiriza, n'eddagala - enkola y'abaminsani eno mu kyaasa ekye 19 amaaso yagassa ku muntu sekinoomu eyakyuukanga, okutandika ekkanisa, n'okukyuusa abantu okuyita mu kubuulira enjiri, okuyigiriza, n'eddagala.
12. Okukolera Awamu.
  - a. Wano tulina endabika “y'okukola kwa bantu abakolera awamu.”
  - b. Obukiiko bw'ebibiina ebibuulizi by'enjiri bwatandika okukolera awamu. Baateekateeka okwongera amaanyi mu byebakola nga bayita mu kuwa obukiiko mu bitundu eby'enjawulo emirimu gy'okola.
13. Enkungaana n'okwebuuzako amagezi - enkolagana ey'ekika kino yaleetawo okuteekateeka enkungaana enene. Enkola, entegeka, n'okukolera awamu byayogerwako.
14. Okuva mu Sematalo ow'Okubiri.
  - a. Ekisinze okukola ebadde nkola era embuulira y'enjiri ya Roland Allen. Yatwaala mumaaso omulimu gwa Rufus Anderson era enkola ye yagyesigamya ku ky'okulabirako kya Paul.³
  - b. Eky'omukisa omubi, ennaku zino ebibiina ebibuulizi by'enjiri bingi byerabidde omulimu gwa Roland Allen. Ebibiina bingi bikiraba nga kizibu okuva mu nkola y'omuntu okuba ng'okukola ekintu omala kufuna lukusa oba buyinza okuva mu kibiinamwoli.
  - c. Enkola empya n'engeri y'okubuulira enjiri byetaagibwa ebyesigamye obutereevu ku Baibuli era ebigoberera eky'okulabirako kya Paulo ekya Genda/Gaba/Vaawo.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

D. Entegeka Biri ez'Okugaziwa.

Eby'okuwandiika —

1. Tulabye engeri entegeka z'okubuulira enjiri kyezikoze mu kubuulira enjiri. Entegeka zino za Baibuli? Ekkansa z'ebitundu zokka zeziba zivunanyizibwa enjiri?
2. Ralph Winter, omukulembeze w'enjiri amanyiddwa munsu yonna, akkiriza nti wabaddewo "entegeka z'obununuuzi" biri mu byafaayo. Akkiriza nti entegeka zino ebiri zikiikirirwa ekkansa y'omu kitundu n'ekibiina ekibuulizi ky'enjiri oba omubuulizi w'enjiri. Bonna balina okukkirizibwa era bakozesebwe.
  - a. Entegeka z'obununuuzi mu biseera by'Endagaano Empya.
    - 1) Waaliwo ekkansa y'Endagaano Empya.
    - 2) Waaliwo n'ekibinja kya batume ekyakolebwa omutume Paulo.
      - a) Baatumibwa ekkansa y'omu kitundu mwebava. Naye, baali betongodde. Baali beyimirizawo ate nga basobola okufuna obuyambi okuva mu makkanisa amalala.
      - b) Baali ba memba ab'entegeka eyasooka, naye nebasalawo beweeeyo okubeera ne mu ntegeka ey'okubiri. Entegeka eno ey'okubiri yali ya njawulo era ng'eri yokka okuva ku esooka. Teyali bubeezi kwongerako Kkanisa ya mu Antiyokiya.
    - 3) Entegeka zino ebiri zaalinga ezalina emirandira gy'Ekiyudaaya.
      - a) Ekkansa y'omu kitundu yali wansi wa sinagooga.
      - b) Ebibinja bya batume byaali bivunanyizibwa bibinja bya babuulizi ba njiri (Mat 23:15).
  - b. Okukula kw'entegeka za Bakristaayo okwasooka okubaawo mu buwangwa bwa Baruumi.
    - 1) Ekkansa y'Endagaano Empya yatandika okuvunanyizibwa obuwangwa bwa Baruumi. Yatandika okukendeeza okwetongoza. Ekibiina ky'amakkanisa wansi w'obulabirizi kyatandikawo.
    - 2) Ebibinja bya baminsani nabyo byafuna gwebikolagana nabyo mu buwangwa. Nga balabira ku ntegeka za bajaasi Abaruumi, "ekyasalibwawo eky'okubiri" kyatandika okufuuka nga ekigo. Ebibiina by'entegeka y'ekigo bingi (omwali ebyo ebyayongerako ku kukwewaayo okulala okwongerako ku kwewaayo okwasooka eri entegeka eyasooka) byaali bibuulizi bya njiri.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

c. Ekiseera ekya wakati awo.

- 1) Mu kiseera kino, enjawulo eriwo wakati w'entegeka ebiri yatandika okulabikira ddala. Mu kiseera kyekimu, enkolagana wakati w'entegeka ebiri yayongera okufuuka ey'omugaso.
  - a) Obulabirizi bwatandika okunafuwa. Tebwalina ntegeka eteekedwawo ya kugaziwa.
  - b) Ebigo byasigala nga bya maanyi. Entegeka yaabyo yali ya mugaso olw'okugaziwa. Emirundi mingi entegeka eyasooka yasabanga entegeka ey'okubiri egiyambe. Enkola y'obulabirizi yasaba enkola y'ebigo okubuulira enjiri ku lwaayo.
  - c) Ebigo byakolagana n'obulabirizi. Obulabirizi bwaali bwetaaga ebigo. Ebigo byaali byetaaga obulabirizi.
    - (1) Wano twogera ku byafaayo bwebyali eby'enkola empya n'ekibiina ky'obulabirizi nga bikolera wamu.
    - (2) Enkola y'entegeka y'ekkanisa yetaaga enkola empya ey'Ekkana (eyo eyesigamye ku kwongerako okwewaayo) okugiwa obulamu.
    - (3) Enkola empya yetaaga enkola y'obulabirizi okutegeka ebibala byayo.
- 2) Eky'okulabirako kya kino ky'ekibiina ekityibwa ekya Franciscan ate oluvanyuma kwe kudde obugya kw'ekibiina ekityibwa ekya Methodist.

d. Enkola y'Ekipolositante ey'entegeka ey'okubiri.

- 1) Ng'ojeeke ebibiina ebitono (ekibiina ekityibwa Pietist n'ekibiina ekityibwa Wesleyan), ekibiina Ekipolositante kyagezako okugaana entegeka empya ey'Ekkanas. Ekyenyamiza, ekibiina kino kyava ku kubuulira enjiri.
- 2) Ekyavaamu, enkola (empya) ey'okubiri yateekebawo. Yali eyitibwa ekibiina ekibuulizi ky'enjiri.

Eby'okuwandiika —

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

e. Obutategeera nkola ya Kkanisa ey'okubiri okwaliwo.

- 1) Ekibiina Ekipolositante kirabise nga buli kiseera kibuusabuusa enkola ey'okubiri. Okussa amaaso kwakyo ku Kkanisa ey'omu kitundu (enkola esooka kugiretedde okugaana amazima g'enkola ey'okubiri).
  - a) Nekiba nti, ebibiina ebyaali ebibuulizi by'enjiri ebyetongodde (enkola ey'okubiri) emirundi mingi ekkkanisa eya wakati ebyeddizza (kirina okutegerekeka wano nti ebibiina "eby'enkola ey'okubiri" tebirina kweddiza buyinza bwa Kkanisa za mu bitundu ddala, okusobola okukiikirira enkola eya mazima, birina okuweereza n'okusonga eri ekkkanisa ey'omu kitundu).
  - b) Tekikom'awo, ebibiina by'ediini bingi bitandika amakkanisa naye tebitandika bibiina bibuulizi bya njiri. Nay'ate, ekkkanisa bwetandiikibwawo erina okubaamu okutandika enkola enegenda wabweeru w'ekkanisa.
  - c) "Ekibinja kya batume ekitandika amakkanisa kirina okutandika ekkkanisa ne evaamu ebibinja ebijjudde bibiri eby'ekibinja ekyo (ekitandika amakkanisa). Ekibinja ekimu kijja kusigala kibeere nga be bakulembeze mu nkola y'ekkanisa eyasooka. Ekibinja eky'okubiri kijja kukola ekibinja ekyasooka byekyakola era kijja kufuuka enkola y'ekkanisa ey'okubiri (ekitumiddwa okuva mu Kkanisa ey'omu kitundu ng'ekiruubirirwa kwekutandika amakkanisa amalala mu bitundu, nga galina obuyinza bwago mu Katonda, nga bwekisaamu ekitiibwa obuyinza obw'ekkanisa ey'omu kitundu eyakituma ate n'obuyinza bw'ekkanisa y'omu kitundu gyekinatandika.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

II. Omulimu Ogusigalidde.

A. Amawanga n'Okubuulira enjiri mu Buwangwa Obw'enjawulo.

1. Amawangan'ensi.

a. "Ggwanga" Lya Baibuli "nsi" (erina ensalo)?

- 1) Nedda! Ekigambo ky'Oluyonaani ekivuunulwamu "eggwanga" kiri "ethnos". Ekiri nti, ekibiina oba abantu ab'eggwanga erimu.

Eky'okulabirakoky'Omuwandiisi:

Eky'okulabirako, mu Amerika waliyo "eggwanga lyebayita Cherokee" erimanyiddwanti ggwangalya Bayindi.

Sa Muno Eky'okulabirako Kyo:

- a) Bwekitegeeza ne mu Ndagaano Enkadde. Mu Lub 12:3, Katonda yagamba lbulayimu, "mu ggwe ebika byonna eby'omu nsi mwe biriweerwa omukisa" Ekigambo ky'Olwebbulaniya ekivuunulwa "ebika" kyogera ku bika bya bantu.
  - b) Mu Kub 5:9 ne 10:11 ensonga eno ate erabika nnyo. Ekigambo ggwanga kikozezebwa wamu "n'abantu, amawanga, ennimi, n'ebika".
- 2) Song'ate Abakristaayo abasinga balowooza ku mawanga bwebasoma Mat 28:19.
  - 3) Songa waliwo amawanga nga Buyindi, omuli **amawanga** ga Baibuli 3000 ag'enjawulo.

Eby'okuwandiika —

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

- b. Kyeraga kyokka, nti engeri gyetulabamu abantu (ng'ojeeko engeri gyetulaba mu ensi) erina kyejja okukola ku nkola yaffe ey'okubuulira enjiri.
  - 1) Erina kyejja okukola ku byetukola mu nkola yaffe.
  - 2) Erina kyejja okukola ku ndowooza y'enkola yaffe.
  - 3) Enkola "y'abantu" eteekawo endowooza etunuulira abantu mu buwangwa bwabwe bbo. Efa nyo ku buwangwa..

Omuwandiisi Kyakyogerako:

Ekibiina kya bantu babeera abantu abalina enkolagana mu bbo. Si kibiina kya bantu eky'obufuzi. Abantu ekibagatta si nsalo za byabufuzi. Ebibagatta z'embeera z'obulamu (olulimi, obuwangwa, ediini n'ebirala.).

- 2. Abantu, ebibiina, obubondo.
  - a. Abantu bye bibiina ebinene ebikkiriza ekintu kye kimu. Eky'okulabirako, Abasiraamu.
  - b. Mu bantu bano mulimu obubiina obuyitibwa ebibiina. Eky'okulabirako, waliwo Abasiraamu Abasunni n'Abasiraamu Abasuffi. Ebibiina bino ebibiri bye byalibadde ebibiina by'abantu Abasiraamu.
  - c. Ebibiina biyinda okubeeramu obubondo. Mu Basiraamu Abasunni mulimu Abasunni abogera Oluwarabu n'Abasunni abogera ennimi za Afirika.
- 3. Okubuulira enjiri E-1, E-2, ne E-3.⁴ (“E” ekiikirira okubuulira enjiri, “1-2-3” zikiikirira engendo/ebiziya omuli omubuulizi w'enjiri okufuba ennyo).
  - a. E-1 Okubuulira enjiri E-1 gwe mulimu gw'okubuulira enjiri mu kitundu mwobeera. Kuba kubuulira abo bobeera nabo oba abakolera wobeera n'abo bobeera nabo oba abakubeera okumpi.
  - b. E-2 ne E-3 kwe kubuulira enjiri okulina okussukka ensalo z'obuwangwa ezimu.
    - 1) E-2 kwe kubuulira enjiri ng'ensalo z'olulimi zetaaga okussukka. Eky'okulabirako, Omukristaayo ayogera Oluganda bwagenda eri Abasoga abogera olulimi olw'enjawulo.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

- 2) E-3 kwe kubuulira enjiri nga waliwo ensalo eziwera ezetaaga okussukka (olulimi, obuwangwa, embeera y'obudde, olugendo, n'ebirala.).

Eby'okuwandiika —

4. Okubuulira enjiri mu kitundu n'Okutwaala enjiri mu mawanga.
- a. Okubuulira enjiri mu kitundu gwe mulimu gw'okujja abantu mu kabondo okubaleeta mu Kkanisa eyamala okuteekebwawo.
  - b. Okutwaala enjiri mu mawanga gwe mulimu gw'okutwaala enjiri mu bifo omutali Kkanisa esobola kubuulira njiri mu bubondo obuli mu kitundu ekyo.
- 1) "Okutwaala enjiri," okusinga, ennaku zino kubuulira njiri mu kitundu. Nolwekyo, Ralph Winter kyaava awalilirizibwa okukuyita "enjiri eya bulijjo" nga takozesezza kigambo "okutwaala enjiri mu mawanga" okwandibadde okubuulira enjiri okwa Baibuli.

Omuwandiisi Kyakyogerako:

Omuwandiisi asinga kwagala kukozeza kigambo "kutwaala njiri kwenyini bwaba ng'ayogera ku mulimu gw'okutwaala Enjiri eri abantu abatanaba kufuna Kkanisa esobola kubuulira bantu ba mu kitundu mweri.

Ekigambo "si njiri yenyini" kitegeeza okutwaala Enjiri mu bantu abalina ekkansa mu kitundu, naye nga bayinza okuba tebanaba kubuulira bantu ba mu kitundu ekyo njiri. Enjawulo eriwo wano eri nti okutwaala enjiri kwenyini kitegeeza nti tewali Kkanisa mu kitundu ekyo.

- 2) Ensonga esinga obukulu mu kirowoozo kino eri nti essira ly'enjiri ya baibuli teliri ku kifo, naye liri ku buweereza.
- a) Kubanga Omukristaayo agenze okuweereza muni endala tekitegeeza nti muminsani. Tukoze ensobi ebiseera ebisinga ey'okuyita enjiri okugenda mu kifo.
  - b) Buweereza ki Omukristaayo bwakola mu nsi eyo? Ekyo kye kijja okulaga oba muminsani oba si muminsani. Okubuulira enjiri twetaaga tukiye "mulimu" omulimu gwo mulimu ki? Omulimu gwo bwegubeera kugenda mu nsi ndala, olwo ojja kuba tolina njawulo ku mulambuzi. Omulimu gwo bwegubeera kuweereza mu nsi ndala, olwo ojja kuba tolina njawulo ku Musumba asimbuliziddwa. Bwekiba kutuukiriza ebyetaagisa bya Mat 24: 14 (okubuulira Enjiri wetanaba kubuulirwa) olwo oli muminsani.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

5. Ensalo z'obuwangwa.

a. Ensalo z'ennimi.

- 1) Olulimi gwe musinji ogusinga okulabika mu kubunya enjiri.
- 2) Munsu kati waliwo ennimi n'enjogera ez'enjawulo ezogerwa ezissukka mu 7,000 .

b. Ensalo z'embeera za bantu ez'enjawulo.

- 1) Ng'olulimi bwelwawula abantu, bwekiri ne mu mbeera za bantu ez'enjawulo.
- 2) Langi y'omubiri, emirimu egikolebwa, eby'enjigiriza, eby'ensimbi, n'enjawukana mu by'ediini byebimu ku nsalo z'embeera za bantu ebyetaaga okulowoozebwa.

c. Empalana n'okusosolagana mu mawanga - Ekibiina ky'abantu ekimu okusosola ekirala, kisobola okuziyiza okubunya Enjiri.

6. Okubuuka ensalo z'obuwangwa

a. Bik 1:8 ayogera ku kussukawo ku kugenda obugenzi mu kifo nga tubuulira Enjiri. Ayogera ku kufa ne ku buwangwa.

- 1) Tekyaali kyangu nnyo Abayudaaya okutwaala enjiri eri Abasamaliya.
- 2) Waliwo ensalo nyingi mu by'obuwangwa, tekyaaali nti ekyaaali kisingayo obutono baali bawalagana nnyo.

b. Awali okusosolagana kyandibadde kirungi okusindikayo omuntu atali kumpi nnyo mu kufanaganya bya buwangwa n'abantu abo ababuulirwa enjiri.

Omuwandiisi Kyakyogerako:

Mu njogera ya Mambuka ga Amerika kyandibadde kirungi ali mu kilaasi gyebayita eya “Johnson” okubuulira owa kilaasi ya “Hatfield” enjiri okusinga ali mu kilaasi gyebayita eya “McCoy” okubuulira owa kilaasi ya “Hatfield.” (Amannya gano googera ku bika bya bantu bibiri ebyaali bitayagalana okumala akaseera mu byafaayo bya Amerika).

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Sa Muno Eky'okulabirako Kyo:

Eby'okuwandiika —

- c. Awatali kuwalaggana kitera okubeera ekyangu era nga kikola. Omuntu alina engeri gyafanaganyamu obuwangwa okubuulira abantu abo enjiri.

Eky'okulabirako Ky'omuwandiisi:

Mu Guatemala, kyangu Omuladino okubuulira Omuyindi Omuchorti okusinga bwekiri Omurussia okubuulira omuntu y'omu enjiri.

Omurussia yandibadde abuulira enjiri E-3 ng'alina okusala ensalo z'ennimi biri (Oluspanish n'Oluchorti).

Omuladino yandibadde abuulira enjiri E-2 ng'alina okusala ensalo za lulimi lumu lwokka (Oluchorti).

Sa Muno Eky'okulabirako Kyo:

- d. Ekirina okukolebwa.
- 1) Ababalilira eby'enjiri babalirira nti wakyaliwo abantu abatanawulira njiri 11,000 ebigambo bino webiwandiikibwa (1994).
  - 2) Omulimu “gw'okugenda awatanaba kubuulirwa njiri” oba enjiri “ey'okugendera ddala mu kitundu” y'enjiri erina okubuulirwa ekkanisa.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

B. Abantu Abatanabuulirwa (abatanawulira) Njiri: Ababuddha n'Abachina.

1. Munsu yonna waliwo ebibiina by'abantu “abali mu bifo ebitanatuukibwamu” kubuuliramu njiri. Waliwo ate “ebibiina” bya bantu ebikulu abatawulidde nnyo njiri.
2. Ababuddha.
  - a. Ediini eno yatandikibwa Buddha mu kyaasa ekyo 6 nga Yesu tanajja. Wetwogerera erimu abantu obukadde 235 nga basinga kubeera mu mawanga agali mu buvanjuba bwa Asiya.
  - b. Obubbuddha bulina emirandira gyabwo mu Buhindu. Kyebwagala okusaawo mu ndowooza yaabwo kwekuteekawo enkola omuntu mweyetuukiriza, bwekityo, abeere nga yelokola.
    - 1) Okuwona okubonabona omuntu alina okuzikiriza byayagala okwematizamu yekka.
    - 2) Kino kikolebwa okuyita mu kwefiiriza n'omwoyo gw'omuntu okubeera nti guzaalibwa omulundi omulala mu mubiri omulala. Buli omuntu omulala azaalibwa akiikirira obusobozi obulala obw'okutuuka ku kiruubirirwa. Ekiuubirirwa kwekubeera nga waliwo engeri y'obutaliimu eyitibwa “Nirvana”.
    - 3) Mu byafaayo, tekibadde kyangu Obukristaayo okugenda mu maaso mu bitundu omuli ediini y'obu Budda. Nay'ate, entalo ezibaddewo n'ebizibu by'ensi bifudde abantu okweyongerera okwagala enjiri okusinga bwekyaali kibaddewo.
3. China.
  - a. Abachina akawumbi 1.2 abali munsu yonna bakyabeera mu China.
  - b. Mu 1949, ba Nakalyak'ani bwebeddiza obuyinza kyaviiramu abaminsani 10,000 okugobwa. Emyaka 30 egy'okuyiganyizibwa gye gyagoberera ebintu bino. Naye, ekkansa yeyongerera kuba ya maanyi mu myaka gino egy'okuyiganyizibwa.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

- 1) Okukwaatagana okulungi wakati w'okukula kw'Ekkansa n'okuyiganyizibwa tebirina kubeera bintu ebyewunyisa.
  - 2) Okukwaatagana kuno kubaddewo okuba mu nnaku ekkansa eyasooka lweyayiganyizibwa era tugenda tukulaba mu byafaayo by'ekkanisa.
- c. Okubuulira Abachina mu China mulimu muzibu nnyo.
- 1) Tewali alina kubeera na bwa nanyini ku kintu mu ggwanga lino (ebintu bya gavumenti). Kino kitegeeza nti abantu bayingiziddwamu endowooza z'eki Marx ez'obutakkiriza mu Katonda.
  - 2) China efugibwa ebintu bingi. Kizibu okukola entegeka ez'akaseera akatono kubanga ebintu bisobola okukyuuka mu kaseera katono nnyo. Akalembereza akatono ak'eddembe Abakristaayo kebayinza okufuna kati kayinza okubagibwako mu kaseera katono nnyo. Tewali ngeri ya kutebenkeramu n'akatono.
  - 3) Nay'era, mu China mulimu Abakristaayo bangi. Kigambibwa nti okuva ku bukadde nga 10 okweyongerayo ku bukadde nga 100 (okubalilira okuliwo kati kugamba nti balinga obukadde 70). Nga tutegeka enkola y'okubuulira enjiri mu China tulina okunoonya okulaba nti tukola n'ekkanisa y'Abakristaayo eriyo tugiyambe okusobola okubuulira bannansi baayo bwebabeera mu yyo.

C. Ebitundu omuli Abahindu, Abasiraamu, n'Amawanga ag'enjawulo.

1. Ebitundu omuli Abahindu.

- a. Y'ediini mu Buyindi eweza emyaka 4,000 era nga y'esinza abagoberezi abangi (obukadde nga 600 obwa bantu) ku bukadde 850 obwa bantu ba Buyindi.
- b. Etegekeddwa enkola egabizamu abantu mu bibinja eby'enjawulo 3,000. Ate era, waliwo engeri nyingi ez'Obuhindu.
  - 1) Obuhindu obw'ediini.
    - a) Abawagizi baayo bakkiriza mu bakatonda bangi. Basobola okusinza omuwendo gwonna ogwa bebayita bakatonda obukadde 330.
    - b) Obulokozi bujja okuyita mu kumanya, okwewaayo, n'ebikolwa ebirungi.
  - 2) Obuhindu obwa bulijjo - ng'Obuhindu obwa mawanga mulimu abakkiriza mu Buhindu n'okusinza byonna byebasanga.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

- 3) Waliwo engeri endala nyingi ez'Obuhindu. Obuhindu mulimu enzikiriza n'ebikolebwa bingi era kizibu okubuyita ediini emu.
- c. Abantu Abahindu bazibu okubuulira enjiri. Wansi lwe lukalala olw'ebirowoozo ebingi engeri y'okubuuliramu Abahindu enjiri.
  - 1) Amaaso gasse nnyo ku bali ku madaala oba mu kilaasi eya wansi. Bebasinga okusembeza enjiri. (Nay'ate, tewerabira nti kilaasi zonna zetaaga okuwulira Enjiri).
  - 2) Buulira enjiri okusinziira ku nkola ya kilaasi omuntu mwaali. Buulira enjiri, abantu balokoske, era tandikawo amakkanisa mu bantu abakilaasi eyo eriwo.
  - 3) Amaaso gasse ku ngeri y'okubuulira obuwangwa obw'enjawulo enjiri. Togezaako kukaka buwangwa bwa bazungu na njigiriza ya bya Katonda ku Bayindi.
2. Ebitundu omuli Abasiraamu.
  - a. Abagoberezi b'Obusiraamu obukadde 900 basaasaanye okuva mu Mambuka ga Afirika okutuuka mu bizinga bya Indonesia mu buggwanjuba bwa Asiya.
  - b. Obusiraamu bwatandikibwawo Muhammad mu kyaasa kyo 7 A.D (oluvanyuma lw'okuzaalibwa kwa Yesu). Ediini yabuna mangu okuyita mu “jihad” oba “Entalo Entukuvu.” Abasiraamu bawamba ebitundu bingi era nebakaka abantu bangi mu bitundu ebyo okufuuka Abasiraamu.
  - c. Mu kyaasa ekye 11, “Entalo” nezeitandika. Wano Bulaaya eyali emaze okufuuka Enkristaayo yagezaako okweddiza ebitundu Abasiraamu byebaali beddiza. Eky'omukisa omubi, obukaawu Abasiraamu bwebalina ku Bakristaayo olw'Entalo ezo bukyaaliwo na buli kati. Kino kikifuula kizibu nnyo okubabuulira enjiri.
  - d. Obusiraamu y'ediini ekiririza mu Katonda omu. Ekozesha Baibuli nga ekimu ku Bitabo byaayo Ebitukuvu era Yesu emutwaala nga Nnabbi omukulu. Nay'ate, Kuraani nkulu okusinga Baibuli ne Muhammad okusinga Yesu.
  - e. Mu Basiraamu mubaddemu obutakaanya bungi gyebuvuddeko. Obutakaanya butera okuvaamu okwagala okwewaayo okukyuuka. Oba oli awo kati kye kiseera kya Katonda okutuukirira Abasiraamu mu kubabuulira enjiri.
  - f. Kirina okujukirwa nti Obusiraamu bulimu obubondo bw'enjawulo bungi.
    - 1) Mulimu bannadiini, abagamba nti bafuna okwolesebwa, n'Abasiraamu abali awo (si bamaanyi nnyo).

- 2) Waliwo Abasiraamu aba Asiya, aba Africa, n'Abawarabu.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

- 3) Waliwo Abasiraamu ba bika bingi (Abashias n'Abasunni).
3. Ebitundu omuli abakkiririza mu mawanga gaabwe.
- Abantu abamawanga be bantu abo abatagoberedde emu ku diini enkulu eziri mu nsi era bebasinza emizimu n'ebintu nga emititi n'amayinja.
  - Babalirirwa okubeera amawanga nga 6,000 munsu yonna.
  - Emirundi mingi abantu bano bawuliriza nnyo enjiri.
  - Wansi lwelukalala lw'ebirowoozo ebikwaata ku kubuulira abantu bano enjiri.
- Okusingira ddala n'abantu bano abakkiririza mu mawanga walina okubaawo okweyawula ku byayita. Kino kijja kuyamba okwewala okutabika Obukristaayo n'ediini yaabwe.
  - Amaaso gasse ku bibiina bya bantu mu kifo ky'omuntu omu. Buulira bibiina bya bantu. Abantu abakkiririza mu ggwanga okusalawo kwabwe batera okukukola mu bibiina.
  - Enjiri gibabuulire okusinziira ku buwangwa bwabwe. Kozesa okuyiira okusinziira ku buwangwa nga bwekisoboka.
  - Kozesa okutegeera abantu ennyo nti omuntu akkiririza mu ggwanga alina okukubiriza okussa ekimu okwa maanyi mu makkanisa.

Eby'okuwandiika —

Okwekubiira Okunene Okuli mu Kubuulira Enjiri

Ebitundu 9 ku 100 mu kubuulira enjiri okuliwo kati byebikozesebwa okubuulira enjiri abatagiwulirangako abali mu nsi. Nay'ate, abamu ku babalirizi b'ebyenjiri babalirira nti ebitundu ebissukka mu 75 ku 100 eby'abantu abali mu nsi tebanawulira njiri.

Bwekibanga kituufu, kitegeeza nti tukozesa ebitundu 91 ku 100 ebya maanyi gaffe okubuulira abantu ebitundu 25 ku 100 munsu (abamala edda okuwulira enjiri). Tukozesa ebitundu 9 ku 100 byokka ebya maanyi g'okubuulira kwaffe okubuulira ebitundu 75 ku 100 ebya bantu abali munsu yonna (abatanaba kuwulira njiri).

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

D. Okuwumbawumbako eri Omulimu Ogusigalidde.

1. Ediini eziri mu buvanjuba.
  - a. Bingi ebiri mu diini ya Buddha, eya Hindu, n'ediini ezimu eza China birabika okufanana Obukristaayo. Zogera ku kukyaawa obulama (okwefiisa), sadaaka, n'okwefiiriza. Zinyiikirira nnyo ebintu bino ekitusizza n'abantu abamu okugamba ebintu nga: “Ghandi yali Mukristaayo mulungi okusinga Abakristaayo abasinga newankubadde teyali Mukristaayo.”
  - b. Tulina okujjukira nti waliwo enjawulo wakati w'obukulu obulabikako n'obwo obutalabika. Okubeera n'obukulu bwenyini muggwe mulina okubaamu OYO Omukulu, Yesu Kristo. Kino okusobola okubaawo oina okwekyaawa. Kino kisobozesa obukulu okubaawo. Naye Yesu bwatakirizibwa kuyingira olwo ekibaawo bwe bukulu obutalabika.

Eky'okubaganyako Ebirowoozo

Lowooza ku 1 Tim 4:7, 8. Kozesa ekifananyi kino wansi okusitulawo okukubaganya ebirowoozo ku kiki amadiini g'Ebuwanjuba kyegategeeza.

Obukulu Obulabika

Okwefiisa gyekukoma okweyongera, obukulu obulabika gyebweyongera, kubanga obusobozi bwokukkiriza oyo omukulu bweyongedde.
(laba Mak. 10:18)

Obukulu
Obulabika

Enjawulo eriwo wakati w'obukulu obulabika n'obukulu bwenyini y'enjawulo wakati wa munaadiini eyewaddeyo n'Omukristaayo eyewaddeyo.

Okwefiisa

Obukulu Bwenyini

Okwefiisa n'okuba omulamu ku bwa Yesu gyekukoma okweyongera, obukulu bwenyini bweyongera, kubanga amazima g'okukkiriza oyo omukulu kweyongedde

Obukulu
Bwenyini

Munnadiini eyewaddeyo yefiisa okusobola "okwezuula." Omukristaayo eyewaddeyo yefiisa okusobola okuba omulamu ku Iwa Kristo.

Okwefiisa
okuba omulamu
ku Iwa Kristo

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

2. Ediini zonna ez'omu nsi.

a. Okutwaalira awamu, waliwo ediini biri zokka.

- 1) Ediini eyesiga Katonda olw'okufuna obulokozi (Obukristaayo).
- 2) Ediini eyesiga omuntu okufuna obulokozi (ediini endala zonna mu nsi).

b. Obukristaayo y'ediini yokka eyesiga Katonda olw'okufuna obulokozi. Ediini endala zirina ekintu kimu kyezifanaganya. Zesiga muntu olw'okufuna obulokozi.

- 1) Y'enjawulo wakati w'okulokoka olw'okukkiriza n'okulokoka olw'ebikolwa.
- 2) Ensonga lwaki waliwo amadiini mangi eri nti kubanga waliwo engeri nyingi ez'okukoleramu obulokozi.

c. Nga tumaze okufuna okutegeera kuno mu kutwaalira awamu, ngeri ki gyetunateekawo **enkola**eya wamu ey'okubuulira abantu b'omu nsi enjiri?

- 1) Enjawulo esinga okuba enkulu wakati w'Obukristaayo n'amaddini amalala gonna eri nti Obukristaayo bugamba nti waliwo obulokozi olw'okukkiriza mwekyo Katonda kyakoze. Katonda yamala dda okuteekawo omuntu obulokozi bwalina okufuna. Omuntu takyalina kukolerera bulokozi kubanga takisobola. Katonda yamala dda okukola omulimu.
- 2) Kino kitegeeza nti Obukristaayo bulina ebintu ebikulu bibiri okuwa abantu bonna.
  - a) Okusonyiyibwa ebibi (kubanga Katonda yateekawo ekisonyiwo).
  - b) Enkolagana ne Katonda (kubanga Katonda yamala dda okuteekawo ekkubo omuntu mwanatabagana ne Katonda).

Eby'okuwandiika —

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

- 3) Amadiini amalala gonna munsu tegasobola kuwa bintu bino ebikulu ebibiri kubanga zonna zirina engeri gyeziwagira enkola “y'okulokoka olw'ebikolwa.”
  - a) Abagoberezi b'ediini ez'obulimba bateekwa **okulinda** kobalabe oba ebikolwa byabwe bimala okubafunira okusonyiyibwa. Tebasobola kumanya kusonyiyibwa kati kubanga okusonyiyibwa kwesigamye ku bbo ate nga si bamativu mu mazima g'okukola okukolerera obulokozi.
  - b) Balina **okulinda** bafune enkolagana ne Katonda kubanga ekyo kisinziira ku kiva mu kusonyiyibwa.
- 4) Enkola yaffe erina kwesigama ku kino. Buli muntu anoonya okusonyiyibwa n'okuba n'enkolagana ne Katonda. Amazima gali nti amadiini g'ensi tegateekawo kkubo kubafuna ng'Obukristaayo bwebukola. Wano okubuulira enjiri wekutandikira era wekukoma.
  - a) Eky'okulabirako, Omusiraamu, ajja kukuwakanya okuva kumakya okutuusa akawungeezi, naye bwonomubuuza ekibuuzo, “Wasonyiyibwa?” ajja kusirika. Tasobola kuddamu kibuuze ekyo. Omukristaayo alina okumulaga okusonyiyibwa okuyita mu kumubuulira enjiri.
  - b) Bwekiri ne ku kikwaatagana n'obusobozi bw'okubeera n'enkolagana ne Katonda. Abasiraamu wawu bamanyiddwa nti bamala ennaku satu nga bakoona emitwe gyabwe ku meeza nga kyebanoonya kwe kwogera ne Katonda. Ediini yaabwe terina kkubo lyeteekawo kubeera na nkolagana na Katonda. Banoonya era betaaga.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

III. Okubuulira Abatanawulira Njiri.

A. Enkola Enya ez'Okubuulira Enjiri.

1. Ebiruubirirwa Ebituufu (laba Mat 28:19-20).
  - a. Tulaba ebigambo bina ebiraga ebikolwa:
    - 1) Mugende (kitegeeza, "kugenda").
    - 2) Mufuule abayigirizwa.
    - 3) Mubatize (kitegeeza, "kubatiza").
    - 4) Kuyigiriza (kitegeeza, "kusomesa").
  - b. Mu bigambo byonna ekigambo kimu kye kiragiro (mufuule abayigirizwa).
  - c. Ebigambo ebirala ebisatu bigambo biyambi.
  - d. Nolwekyo, ekiruubirirwa ekituufu eky'okubuulira enjiri mu mawanga kwe kufuula abayigirizwa. Ebirala ebikolebwa si biruubirirwa. Ze nkola ezisobola okukozesebwa okutuukiriza ekiruubirirwa (laba Mak 16:15, 16; Luk 24:47, 48; Yok 20:21; Bik 1:8). Ebitundu bino biddamu era bigattako enkola ezisobola okukozesebwa okutuuka ku kiruubirirwa ky'okufuula abayigirizwa.
  - e. Enkola y'okutuukiriza Okutumibwa Okunene erina okulowooza ku njawulo eriwo wakati w'enkola n'ebiruubirirwa. Okubuulira tekisobola kubeera kiruubirirwa. Nkola ya kutuuka ku kiruubirirwa. Ekiruubirirwa kiri kufuula bayigirizwa. Okugenda tekusobola kubeera kiruubirirwa. Naye nkola bukozi.
    - 1) Eky'omukisa omubi, abaminsani bangi tebafaayo ku kiruubirirwa. Basinga kufa ku nkola. Abamu bamatira OKUGENDA obugenzi mu nsi endala. Balowooza nti kuno kwekuubulira enjiri.
    - 2) Tulina okujjukira nti okubuulira enjiri kulina "ekigendererwa." Bwoba tosobola kunyonyola ki EKIGENDERERWA kyekiri oba oli awo toli muminsani. Okusinziira ku Mat 28, okubuulira enjiri kulimu bikolwa okusinga okugenda obugenzi mu kifo.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

- f. Kino kitegeeza nti walina okubaawo okukolagana n'ebitundu by'omubiri gwa Kristo ebirala. Omuntu omu tasobola kukola bintu byonna kutuuka ku kiruubirirwa. Abamu babuulira, abamu bayigiriza, abamu bateekateeka, abamu basumba, n'ebirala. **Ekiruubirirwaky'**omuminsani kirina kuba kukolagana na balala olw'ekiruubirirwa ky'okufuula abayigirizwa.
- g. Ki kyekitegeeza okufuula abayigirizwa?
  - 1) Tekitegeeza kuddisamu bantu saala. Kitegeeza kulaba bantu nga bafuuka bitonde biggya (abo abanagoberera Kristo).
    - a) Jukira nti abayigirizwa bamala emyaka esatu nga bali ne Yesu. Naye bayitibwa bayigirizwa amangu ddala nga bakatandika okumugoberera (laba Mak 2:14-16).
    - b) Otegeera otya nti omuntu muyigirizwa? Obulamu bubeera bukyuuse ate ne byakola biba bikyuuse (laba Bik 2:41, 42 ne Yok 13:35).
  - 2) Tekitegeeza “buyigirizwa”. Kino kissukka ekiruubirirwa ky'Okutumibwa Okukulu.
    - a) Genderera nti emu ku nkola ekozesebwa okufuula abantu abayigirizwa (ebitonde ebiggya/abagoberezi ba Yesu) mu Mat 28 kwe kuyigiriza. Genderera era nti Yesu yayigiriza “okukwaata” oba okugondera ebiragiro Bye. Ebiragiro bya Yesu byonna tebiyigirizibwa. Kino kissukka ekiruubirirwa ky'Okutumibwa Okukulu. Kikolebwa oluvanyuma lw'ekiruubirirwa ky'Okutumibwa Okukulu nga kiwedde.
    - b) Nga tukozesa eky'okulabirako kya Paulo, tukiraba nti kyakolebwa mu ngeri enyangu ey'okuleka ekanisa mu kitundu okubeera nti yefuula abayigirizwa. Omuminsani yayigiriza nti okubeera omuyigirizwa (jukira: ekiruubirirwa ky'omuminsani kwekufuula abayigirizwa) olina okuba nga wewaddeyo okugondera ebiragiro bya Yesu.

Eky'okubaganyako Ebirowoozo

Lowooza era oyogere ku nkola z'okubuulira enjiri kyekitegeeza. Abaminsani balwaawo awo webaba balaze? Bassukka ekiruubirirwa ky'okutumibwa okukulu bwebasigala mu kifo kyekimu mwaka ku mwaka?

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

2. Ekifo ekituufu mu kiseera ekituufu.

- a. Omulimi ategeera ekiyitibwa “okwolesebwa kw'ebibala”.
- b. Ekiruubirirwa kye si kwekusimba ensigo. Eno y'enkola emutuusa ku kiruubirirwa kye. Ekiruubirirwa kye kwe kufuna ebibala.
  - 1) Ekiruubirirwa kwe kusiga (laba Luk 8:4-15).
    - a) Olugero lw'omusizi ky'ekyokulabirako.
      - (1) Omusizi yasiga ensigo ku bika by'etaka bina. Ekika ky'etaka kimu kyokka kye kyabala ebibala.
      - (2) Enjawulo teyali mu nsigo oba mu musizi. Yali mu taka.
    - b) Bwekityo bwekiri ne mu kubuulira enjiri.
      - (1) Abantu abamu baagala nnyo enjiri okusinga abalala. Bajja kuba abasookerwako singa omuminsani anagendera ku “kwolesebwa kw'ebibala.”
      - (2) Wabaawo enkola ng'olina gyolaga. Kino kye “kifo ekituufu” ekitundu ku nkola y'okubuulira enjiri.
  - 2) Okwolesebwa kw'okutemera (laba Luk 13:6-9).
    - a) Omulimi taba na muti gwonna gwatira ku liiso. Bweguba tegubala bibala olwo guba gulina kutemebwa (ne bweguba gufanana gutya).
    - b) Abakozi b'omulimi tebagala kutema muti. Bo bafa ku misaala gyabwe. Tebalina “kwolesebwa kwa bibala.”
    - c) Bwekiri ne mu kubuulira enjiri.
      - (1) Ebibiina by'enjiri bingi n'ebyokola webiri. Birabika nga bya maanyi naye nga tebibala bibala. Entegeka erina okukyuuka.

Eby'okuwandiika —

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

(2) Eky'omukisa omubi, abaminsani abamu balinga bapangise. Bafa nnyo ku byokola naye nga tebali ku bigendererwa. Jukira: enjiri tulina kugiraba nga bwetulaba omulimu. Ekiruubirirwa kyekiruwa?

3) Okwolesebwa kwe kukungula (laba Mat 9:37, 38).

a) Genderera nti okusoomooza kw'okusaba wabeewo abakunguzi kiri kusaba wabeewo abakunguzi abanagenda mu makungula. Amakungula gogera ku “biseera ebituufu.” Amakungula gabeera n'ebiseera mwegajjira.

b) Kyogera ne ku kwewaayo okukola. Abakungula ebibala abasinga batekebwa mu nnimiro ezinga okubaamu ebibala ebyengevu eby'okungula. Ennimiro endala zifuna abakunguzi batono kubanga waliwo ebibala bitono eby'okukungula.

c) Bwekiri ne mu kubuulira enjiri.

(1) Abantu abamu tebafaayo. Abaminsani abamu balina okugenda okukola n'obwesigwa okutuusa lwewabaawo okuwaguza. Naye abasinga bandibadde bagenda eri abantu abasinga okufaayo.

(2) Yiga ku kyekitegeeza mu Mat 9:37, 38. Genderera nti Yesu atuma abakunguzi Be okugenda mu Mat 10. Abatuma okugenda eri Abayudaaya. Lwaki? Baali bibala ebyengedde nga bituuse okukungula (okufuna obulokozi). Abasamaliya ne Banamawanga baali ba kwengera oluvanyuma. Abaali betaagisa baali abo abaali batuuse okukungula.

3. Enkolaentuufu.

a. Okukola bwekuba nga kungi naye ebibala nga bitono oyinza okufuna ekizibu kimu oba bibiri. Obeera okola mu nnimiro omuli ebibala ebitanayengera oba obeera okozesa enkola nkyaamu mu nnimiro omuli ebibala ebyengedde.

b. Enkola zikyuuka. Enkola ez'enjawulo zirina okukozesebwa mu mbeera ez'enjawulo. Nay'ate tuyinza okunyiikira mu nkola. Eky'omukisa omubi, okunyiikira kutera okujja ng'enkola zikozeseddwa bukyaamu.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

- 1) Obutakozesa lulimi lutuufu: Olulimi abantu lwebasinga okukozesa lwelusinga okukola.
  - 2) Abantu abatabiketabike: Kikulu okuteekawo “obubiina obutono.”
  - 3) Enjiri okugibuulira buli muntu yekka: Kirina okutegeerekeka nti mu bitundu bingi munsu okusalawo kukolebwa mu bibinja.
4. Abantu abatuufu.
- a. Katonda akozesa abantu Be okukungula ebibala.
  - b. Abantu bano bateekwa kubeera:
    - 1) Nga bajjudde Omwoyo Omutukuvu (genderera nti Yesu teyakkiriza bayigirizwa Be kutandika mulimu gwabwe gwa buminsani okutuusa nga bajjuziddwa “amaanyi okuva waggulu” [Luk 24:49]).
    - 2) Nga beweereddeyo ddala eri Yesu.
    - 3) Nga bajjudde obulamu bw'omusalaba.

B. Ebibiina by'Abantu.

1. Abantu abasinga munsu abatalina “mpisa za bazungu” bakyaalina empisa y'okubeera nti okubeera mu kibiina kikulu nnyo okusinga okubeera obw'omu.
  - a. Okubuulira omuntu omu enjiri tekikkiriziganya na buwangwa buno.
  - b. Emirundi egisinga tekikola nnyo kubanga:
    - 1) Abantu basalirawo mu bibiina.
    - 2) Okukyuuka kitegeeza kubeera mulekwa; eyeyawudde ku bantu.
    - 3) Omuntu akyuuse bamulaba nga “atuvuddeko” “okubegattako.”
    - 4) Enjiri erabwa nga ekintu ekigwiira. Nekifuukira ddala kizibu okufunayo abalokoka. Abalokose bafuna ekiseera kizibu era bakula mpola mu kukkiriza kubanga bajjiddwa mu buwangwa bwabwe ne byebakuliddemu ebibetoolodde.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

2. Abantu bangi munsu betaaga enjiri bagibuulirwe nga bali mu bibinja.
  - a. Ekiva mu njiri ey'ekika kino biyitibwa “ebibiina by'abantu”.
  - b. Donald McGavran awa ekirowoozo ky'enono musanvu ez'okukozesa mu kubuulira ebibiina bya bantu enjiri.⁵
    - 1) Laga ekiruubirirwa. Ekiruubirirwa kwe kutegeka “ekiwagu ky'ebibiina by'abantu b'omu kitundu ekikula, nga buli muntu asigala yekutte ku kika kye.”
    - 2) Okusaayo omwoyo kulina kubeera ku kibiina ky'abantu kimu ekilagiddwa obulungi.
    - 3) Abantu abalokose balina okukubirizibwa okusigala nga bali omu n'abantu baabwe mu ngeri zonna nga bwekisoboka.
    - 4) Situla okusalirawo mu bibiina, okukkiriza Kristo.
    - 5) Genda mumaaso n'omulimu gw'okutandika omulongoofu. Tokemebwa kubeera nti ggwe okola omulimu gw'okufuula abayigirizwa (kkiriza abalokose okubeera nti bebafuula abantu baabwe abayigirizwa). Wesige Omwoyo Omutukuvu nga Paulo bweyakola. Beera nga wewaddeyo okugenda mu bifo omuli abantu abali mu kibiina ky'abantu ekyo kye kimu abatanawulira njiri. Gamba abakalokoka mu kifo mwewabadde okukola kye kimu. Genda mumaaso n'omulimu **gw'enjiri**.
    - 6) Essira lirina kubeera nti Abakristaayo abakalokoka balina kusigala mu mawanga gaabwe. Bafuuse bannaggwanga balungi. Bajja kuyamba abalala okufuuka bannaggwanga abalungi.
    - 7) Kalaatira obwa seruganda. Ky'ekya maanyi ekinavaamu okukozesebwa okukubaganyamu ebibiina bya bantu.

C. Enkola y'Ekyokuddamu.

1. Embeera ez'enjawulo zetaaga enkola ez'enjawulo. Ngeri ki enkola zino gyezisitulwamu?
  - a. Ekisooka, tulina okumanya abantu. Ekisinga obukulu tulina okumanya engeri gyebaloozamu era gyebalamu ebyetaago byabwe. Okukola kino, tulina okuddamu ebimu ku bibuuzo ebikulu.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

- 1) Bali wa? Babeera wa?
- 2) Lwaki balowoozebwa okuba ekibiina ky'abantu?
- 3) Kiki ekifuula ekibiina ky'abantu bano okuba eky'enjawulo ku bantu abalala?
  - a) Lulimi.
  - b) Buwangwa.
  - c) Mbeera z'abantu.
  - d) Omulimu gwebakola.
  - e) Edaalala ly'eby'ensimbi.
- 4) Wa webali mu kutambula kwaabwe nga basemberera Kristo?
  - a) Wano tuyinza okukozesa minzaani ya Engel. Minzaani ya Engel y'engeri gyetumanyamu abantu ku minzaani y'okumanya kwaabwe enjiri ki kyeri.⁶
  - b) Minzaani ya Engel wekoma:
    - (1) Enjiri tebagimanyiddeko ddala.
    - (2) Enjiri okusooka okugiwulira.
    - (3) Okutegeera ebikulu ebiri mu njiri.
    - (4) Okutegeera enjiri n'ekkubo ly'obulokozi.
    - (5) Okweyongera okulinya mu kutegeera Baibuli.
  - c) Ekipimo ky'okumanya olwo kigerageranyizibwa ku birowoozo webikoma:
    - (1) Bikyaamu.
    - (2) Si bikyaamu si bituufu.
    - (3) Bituufu.

Eby'okuwandiika —

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

- d) Ebipimo bino biteekebwa ku kipande era bisobola okukozesebwa okulaba abantu engeri gyebatambulamu okugenda eri Kristo.
  - e) Enkola gyetukozesa ejja kusinziira ku ngeri gyobaliliramu wa abantu webali mu kutambula kwabwe okugenda eri Kristo.
- 5) Ngeri ki gyebagalamu enjiri?
- a) Ebintu eby'enjawulo bingi birina okulowoozebwa okusobola okuddamu ekibuuzo kino.
  - b) Tusobola okukozesa minzaani y'okuwakanya/okukkiriza (minzaani eteeka ekibiina ky'abantu ku kuva mu “kuwakanya nnyo” njiri kudda ku “kwagala nnyo” njiri) okunyonyola eky'okuddamu.⁷
- b. Ekiddako twetaaga okuyita mu nkola y'okuteekateeka. Tusobola okukozesa ebibuuzo ebitaano ebiddako okutuyamba mu nkola eno. Jukira, nkola, ekibuuzo ekimu kyekikutwaala ku kirala ate ekibuuzo ekisembayo kyekikuzaayo ku kyasoose.
- 1) Bantu ki Katonda bayagala tubuulire?
  - 2) Bafanana batya?
  - 3) B'ani abalina okubabuulira?
  - 4) Tunababuulira ngeri ki?
  - 5) Kiki ekinavaamu?
2. Okubuulira enjiri kyaama (Yok 3:8).
- a. Kyaama engeri Katonda gyakola mu bantu n'engeri gyabakuyusamu. Ebiseera ebimu ebibala biyinda okulabika naye enkola nga temanyiddwa bulungi.
  - b. Kyaama okubeera nti Katonda akozesa bantu okukikola kino.
  - c. Ebyaama n'entegeka tebirabika kukwaatagana. Songa tulina okuteekateeka. Ekimu ku kitundu ekiri mu kyaama ky'okubuulira enjiri kiri nti Omwoyo Omutukuvu atukulembere nga tukola entegeka.
3. Ekisinga obukulu, eky'okuddamu ky'entegeka kiddamu ebizibu byennyini, abantu byebayitamu era byebalina. Kiwa eky'okuddamu ky'enjiri eri ebizibu bino.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

Omuwandiisi Kyakyogerako:

Nga tukoze ebirowoozo na kiki esuula eno kyetegeeza, omusomesa alina okuwa ekibiina eky'okola ku nkomerero y'esuula. Gezaako nnyo nga bwekisoboka okukifuula eky'okola. Kozesa ekibiina ky'abantu abali mu kitundu kyo oba abayizi kyebagala. Oba oli awo abayizi bayinza okukola okunoonyereza okusobola okufuna ebikwaata ku bantu abo.

IV. Okubuulira enjiri, Ebikolebwa olw'Okuyamba, n'Okutandika Ekkanisa.

A. Okubuulira enjiri.

1. Enkola z'okubuulira enjiri.
  - a. Emirundi egimu enkola nkulu nnyo ng'obubaka bwebuli obukulu. Enkola etekola esobola okuviiramu abantu obutawulirira ddala bubaka. Omubaka bwaba tasobola kutegeerekeka olwo n'obubaka tebujja kutegeerekeka.
  - b. Eky'okulabirako, amaka kintu kya maanyi nnyo mu mbeera za bantu mu China.
    - 1) Enkola ekozesa amaka okubuulira amaka amalala enjiri ejja kukola nnyo okusinga enkola ekozesa abakyala abatalina baami okubuulira amaka enjiri.
    - 2) Eky'okulabirako kino kikwaatagana n'enono edirira ey'okubuulira enjiri. Enjiri ebuna mangu nnyo mu bibiina by'abantu abasangibbwa nga webali. Waliwo ebitundu by'ensi ebirala bingi amaka mwegakiikirira ekitundu ekisinga obunene eky'ebibiina by'abantu.
  - c. Kizibu Omuzungu asalawo yekka okutegeera obukulu bw'okusalirawo mu kibiina.

Eky'okubaganyako Ebirowoozo

Yogera ku njawulo eziriwo munsu eziri mu ndabika eziddako wansi.
Omuzungu agamba, “Ndowooza, n'olwekyo Ndi.”
Abantu abalala munsu bandigambye, “Mwendi n'olwekyo Ndi.”

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

- 1) Mu buwangwa bungi, okumanyika kisinziira ku byokola mu kibiina.
  - 2) Mu buwangwa obw'ebika bino, kikola nnyo bwobuulira enjiri nga kino okimanyi.
  - 3) Kikulu nnyo okuwuliriza abasalawo. Eky'okulabirako, omukulu w'ekika mu Afirika bwaba asobola okukyuuka kitegeeza nti ekika kyonna kitera okugoberera.
2. Baibuli etulaga nti omulamwa gwa maka okuba nti gafuna ate nga gabuulira enjiri tukiraba nnyo mu Baibuli.
- a. Amaka kintu kya maanyi nnyo (Bef 3:15; Bef 2:19; Bag 6:10; Bak 3:18-4:1; Bef 5:22-6:9; 1 Peet 2:18-3:7).
  - b. Amaka geyama okubeera amesigwa eri Katonda (Yos 24:15).
  - c. Amaka gatuukiriza ebiragiro bya Katonda (Kuv 12:3, 4).
  - d. Okuyigiriza kwakolebwanga mu maka (Bik 20:20).
  - e. Amaka gabuulirwanga enjiri era negalokolebwa (Bk 10:7, 24; 16:15, 31-34; 18:8; 1 Kol 1:16; 16:15; Bar 16:23).
  - f. Ennyumba zakozesebwa okubuulira enjiri (1 Kol 16:19; Bar 16:5).
  - g. Ennyumba zakozesebwanga okufa ku bakkiriza (2 Tim 1:16; 4:19; Bak 4:15).

B. Ebikolebwa olw'Okuyamba.

1. Mu buweereza Bwe kungsi Kristo yasisinkana ebyetaago by'omwoyo n'eby'omubiri. Ekanisa esaanye ekole kyekimu.
  - a. “Enjiri ey'embeera za bantu” (kino kitegeeza nti waliwo essira erya maanyi ku kufa ku byetaago bya bantu eby'omubiri) tekantana na “kubuulira njiri” (kino kitegeeza essira erya maanyi litekeddwa ku kusiinkana byetaago bya mwoyo). Bigendera wamu.
  - b. Emirundi mingi, Katonda akozesa enjiri ey'embeera za bantu ng'enyanjula eri okubuulira enjiri. Ekyetaago ky'omubiri kisinkanibwa, ekiviramumu omukisa gw'okubuulira enjiri (laba engeri gyebiddiringana mu Bik 3).

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

- c. Emirundi mingi, Katonda akozesa enjiri ebuulirwa nga enyanjula eri enjiri ey'embeera za bantu. Nekiba nti, Asisinkana ebyetaago by'omubiri nga ekkubo ery'okukozesa n'okukakasa amazima ag'ekyo kyagamba nti asobola okusisinkana ebyetaago by'omwoyo (laba Mak 16:20 kyategeeza).
2. Emirundi mingi enjiri ey'embeera za bantu efuuka ekkubo ly'okubuuliriramu enjiri. Mu bintu bingi engeri yokka ey'okuyingiramu eggwanga eri mu kuwa bantu buyambi.
3. Ekisinga obukulu, okuyamba abantu kireetawo engeri enyangu ennyo ey'okuyingira mu buwangwa. Ekibinja ekitandika amakkanisa kisobola okubeera mu bantu ab'obuwangwa obw'enjawulo ng'abantu tebakitidde. Nga bamaze okuja mu bantu bajja kukola omulimu gwa maanyi n'ebigendererwa byabwe eby'okubuulira enjiri.
4. Enkola Nya Ez'enjawulo mu bikolebwa olw'okuyamba abantu
  - a. Enkola ebiri ezisooka essira lizissa ku ngeri abantu gyebalimu.
    - 1) Enkola y'okuyamba mu by'ensimbi.
      - a) Obuyambi buva bweru okukyuusa embeera y'eggwanga ey'eby'ensimbi.
      - b) Eky'okulabirako, amawanga amalala gayinza okuwa amawanga amaavu ebiragirowo mu by'ensubulagana.
    - 2) Enkola y'okwenunula mu by'obufuzi - enkyuukakyuuka eva munda mu ggwanga egezaako okukyuusa gavumenti.
  - b. Enkola ebiri ezisembayo essira lizissa ku byetaago bya bantu

Eby'okuwandiika —

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

- 1) Enkola y'obuyambi - obuyambi buva bweru olw'okuyamba abo abali mu mbeera embi.
- 2) Enkola y'okuyamba abantu okweyamba.
  - a) Enkyuukakyuuka eva munda okuyamba abantu okweyamba.
  - b) Eky'okulabirako, omuntu ayinza okutandikawo akalwaliro natendeka abantu engeri y'okujanjaba.
- c. Enkola zonna nya ziyinza okukozesebwa ebibiina Ebikristaayo. Nay'ate, bwekiba kutandika kkanisa, okuyamba abantu okweyamba y'enkola esinga okuba eya maanyi.
5. Ebintu eby'enjawulo ebyetaaga okuyambamu.
  - a. Amazzi.
  - b. Bukabuyonjo.
  - c. Emmere.
  - d. Amafuta.
  - e. Eby'obulamu.
  - f. Amayumba n'okwambala.
  - g. Okuteekawo emirimu.
  - h. Eby'enjigiriza.
  - i. Eby'empuliziganya n'entambula.

Eky'okubaganyako Ebirowoozo

Lowooza ku ngeri okuyambamu abantu mu bimu ku bino ebyetaagisa gyekiyinza okuba engeri ekibinja ekitandika amakkanisa gyekiwaamu abantu omukisa nga bwekyenyweza olw'ekigendererwa ky'okubuulira enjiri. Era lowooza ku ngeri endowooza y'okukolera awamu gyeyinza okukozesebwa abalina emirimu n'obumanyirivu obw'enjawulo gyekiyinza okugatta abaweereza abalina ebirabo by'okuweereza eby'enjawulo.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

C. Okutandika Ekkanisa.

Eby'okuwandiika —

1. Okwaala kwa makkanisa okwa maanyi nkola ya kutandikamu ekkanisa etumanyisibwa George Patterson.⁸
  - a. Olw'okuba nga TUGENDA (munsi endala) tekitegeeza nti tugondera Kristo.
  - b. Tuteekeddwa OKUGENDA olw'okubaganyamu n'okwaaza.
  - c. Bingi ebisinziira ku ngeri gyetutandikamu ekkanisa. Bwetutandika amakkanisa mu ngeri egayamba okukula amangu era mu ngeri y'obutonde (nga ebimera) olwo zijja kwaala mu ngeri ey'obutonde (laba Mat 13; Mak 4:26-29; Yok 15:1-6).
2. George Patterson eno y'engeri gyeyakubaganyamu amakkanisa mu Honduras.
  - a. Mu kifo ky'okuteekawo essomero lya Baibuli kino kyeyakola; abantu yajja abatendeke mu kifo kya bbo okujja mu ssomero okutendekebwa.
  - b. Patterson awa enono nya ez'okulowoozako ng'okozesa enkola y'okutendeka olw'okubaganyamu ammakkanisa.
    - 1) Tunuulira ennimiro.
    - 2) Omubiri guzimbe.
    - 3) Luubirira kugonda.
    - 4) Teekateeka okukubaganyamu okwa maanyi.
3. Enono 1 - Tunuulira amakungula.
  - a. Laga ekifo ky'obuvunanyizibwa bwo (laba Yok 4:35; 2 Kol 10:12-16).
    - 1) Kiki kyokola? Okwolesebwa kwo kwekuliwa?
    - 2) Abantu abamu bagamba balina okwolesebwa, naye tebakulaga. Balina okwolesebwa okwa buli kimu. Naye nga, be bantu abatalina kwolesebwa. Tebalina kigendererwa.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

3) Waliwo engeri biri ez'omuntu obutaba na kwolesebwa.

a) Ekisooka, oyinza obutaba bubeezi na kwolesebwa.

b) Eky'okubiri, oyinza okuba na buli kwolesebwa. Ekivaamu obeera tolina kwolesebwa n'akatono.

b. Laga ekkana gyolina okutandika.

1) Ekkana eneyinza okwekubaganyamu eneyinza kukola ki?

2) Manya enjawulo eriwo wakati w'ekkanisa n'ekifo awabuulirwa.

a) Ekifo awabuulirwa kye KIFO abantu webakungaana okuwulira abuulira oba ayigiriza. Kiyinza okuba ng'ekkanisa erimu okusaba, okuyimba, n'ebirala. Naye ng'abantu batono nnyo ababatizibwa. Okusembera nga tekutera kubaawo. Kizibu kwawula wakati w'Omukristaayo n'atali Mukristaayo. Abakulembeze b'omu kkanisa eyo nga tebamanyiddwa. Ng'okusinga ennyo, omuminsani y'agifuga.

b) Ekkana gwe MUBIRI gwa bantu nga ekiraga nti Bakristaayo si kwekuba nti balina webakunganira naye kubanga balina enkolagana. Abakulembeze baayo batendekebwa era ne batekebawo. Patterson alaga ekkana nti “kibiina kya bayigirizwa abagondera ebiragi bya Mukama Yesu Kristo. Baba bakkiriza abenya, ababatize abasembera ku meeza ya Mukama, abaagalana, abalumirirwa banaabwe, abasaba, abagabi, era ababuulira enjiri”.

c. Laga ekkubo erisingira ddala okutandikamu ekkana.

1) Tokozesa bitetaagisa kukozebwa. Bireetera buletezi muminsani kwongera kuba mufuzi.

2) Jukira: Amakkanisa gakula mangu bwegaba nga gatandikiddwa mu ngeri enyangu. Kiriza okukkiriza kwo okuba kwangu ekimala okutandikawo ekkana enyangu. Katonda ajja kugireetera okukula amangu.

a) Kino kyekyaali ekyaama ky'enkola ya Paulo omutume. Okukkiriza kwe kwangu kwamusobozesa okutandika ekkana eyetaagisa oluvanyuma navaawo. Yesiga engeri enyangu ey'okukula kw'ekkanisa kubanga yatandika mubiri so si kifo. Nay'ate, yesiga emmere y'Omwoyo Omutukuvu erimu ebiriisa gyeyasobola okuliisa ekkana eyali yakazaalibwa.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

- b) Abatandisi ba makkanisa, nga Paulo, tebalina kusigala mu kifo kyekimu ekyo mwaka ku mwaka. Bwebaba batandika mubiri gwa bakkiriza era nga batendeka abakulembeze b'omu kitundu okubaddira mu bigere, olwo ekkansa esobola okutandikibwa mu kiseera ekimala obulungi.
  - (1) Jukira, bwetugamba “etandikiddwa” tutegeeza abantu abalokokedde ddala abatambulira mu kukkiriza kwabwe nga bayambibwako abakulembeze baabwe abatendekeddwa.
  - (2) Abatandika amakkanisa engeri ya Baibuli bazimba bwakabaka bwa Katonda. Bamala akaseera katono nga bezaala. Wabaawo okukubaganyamu.
  - (3) Abatandisi ba makkanisa abalala bazimba bwakabaka bwabwe. Babeera awo emyaka n'emyaka nga bakuuma obwakabaka bwabwe nga tebezaala. Be bokka abasobola okukola omulimu. Tewali kuzaala yadde okukubaganyamu.
- 3) Patterson atuwa enkola zino etaano ezakozesebwa mu Honduras.
  - a) Kyosookerako, buulira abaami mu maka. Genda nabo okubuulira ab'emikwano n'aboluganda. Temubeera na saviisi ya bonna mu kkanisa okutuusa nga abakulembeze batendekeddwa okukulembera ekkansa eyo.
  - b) Abakkiriza abeenenyeza babatizibwe amangu ddala.
  - c) Teekawo obukulembeze obw'okukolera awamu amangu ddala nga bwekisoboka (Bik 14:23). Kuutira abakulembeze bano nti balina okubuulira baganda baabwe babaleete eri Mukama era bayige okubasumba. Balagire basembeze abantu ku meeza ya Mukama era bakulembere abantu mu kugondera ebiragiro bya Kristo. Tebanatuuka kubuulira.
  - d) Tandikawo amassomo g'okutendeka abakulembeze bano. Beera nabo nnyo nga bwekisoboka okutuusa nga bakungiddwa.
  - e) Kolawo era obawe olukalala lw'ebiragiro ebikwaata ku bikolebwa mu kkanisa. Kozesa olukalala nga ekiyamba okutendeka abakulembeze.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

d. Nyonyola obuweereza bwo.

- 1) Okola ki mu buweereza bwo?
- 2) Olina okuba ng'osobola okunyonyola obuweereza bwo mu lunyiriri lumu olwangu era olwa mazima.
  - a) Kiyinza okukwetaaza okumala emyaka ng'obuulira enjiri mu mawanga nga tonaba kukola kino.
  - b) Lowooza ku birabo Katonda byakuwadde. Binyonyole. Bisitule. Ekisinga obukulu, bikoze okwagala abalala (Yok 17:26; 1 Kol 13:1-3).

4. Enono 2 - Zimba omubiri.

a. Yiga Bef 4:11, 12.

- 1) Genderera nti omulimu gw'omuweereza kwekutendeka abali mu kkanisa okuweereza.
- 2) Okukubaganyamu nkola erina emitendera.

b. Teekawo enkolagana z'omukwano n'okuweerezagana mu b'oluganda mu kkanisa.

- 1) Abakulembeze b'ekkanisa balina okutendekebwa okuwaayo obuweereza. Balina okuba nga basobola okuwaayo n'okugaba obuvunanyizibwa n'obuyinza.
- 2) Omukulembeze omunafu afuga ekibiina ky'abantu bakulembera.
- 3) Omukulembeze owa maanyi asitula nkolagana mu bantu bonna. Ateekawo enkola ez'enkolagana eza maanyi.
  - a) Tagezaako kukola mulimu gwa buweereza gwonna.
  - b) Atendeka balala bakole byebalina okukola.

c. Yigiriza mu ngeri gyekinabeera nti okuyigiriza kujja kukubaganyizibwamu (laba 2 Tim 2:2).

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

- 1) Genderera engeri Paulo gyasitulamu okwaala.
  - a) Okusooka, ayigiriza Timoseewo. Enkolagana yaabwe ya mukwano mungi ddala. Timoseewo yayigirizibwa akola. Yayigirizibwa akolera wamu ne Paulo.
  - b) Kati Timoseewo alina okukola ekintu kyekimu. Alina okukubiriza abo batendeka okugenda mumaaso n'enkola y'okwaala.
- 2) Kiriza abakulembeze okusituka bokka. Togezaako kukola bakulembeze.
- 3) Okutendekebwa kufuule kubeere kwa bintu ebikolebwa.
  - a) Ekigezo ky'omuyizi kirina kubeera buweereza bwe mu kkanisa. Omusomesa alina okutunulira engeri omuyizi kyassa mu nkola byayiga okubikozesa mu mbeera eziri mu kkanisa.
  - b) Omusomesa asalawo eby'okusomesa abayizi okusinziira ku bwetaavu bw'ekkanisa omuyizi mwaweereza.
- d. Teekawo enkolagana mu makkanisa.
  - 1) Yiga ebyawandiikibwa bino ebiddako okulaba eby'okulabirako ebirungi eby'enkolagana ennungi mu makkanisa: Bik 11:19-26; 11:29, 30; 14:26, 27; 15:1, 2, 28-31.
  - 2) Amakkanisa agaandika edda n'agakatandika galina okuba nga gakolagana.
    - a) Ekkkanisa eyatandika edda eyinza okutuma “omuweereza omutandisi wa makkanisa” mu kkanisa eyakatandikawo. Omuweereza ono ayinza okuteekawo okuyigiriza ku ngeri y'okutandikawo amakkanisa okusinziira ku bwetaavu obuliwo.
    - b) Ekkkanisa eyakatandikawo eyinza okutuma omuyizi mu kkanisa eyatandikawo edda. Omuyizi ayinza okufuna okutendekebwa ku nkola ey'okukisomerera.
  - 3) Enono y'okwaala n'okukubaganyamu yetaaga ebeera nga yessibwa mu nkola ku daala lino.
    - a) Ekkkanisa enkulu zetaaga zisse amaaso ku kuyamba ekkkanisa ento emu oba biri buli mulundi.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

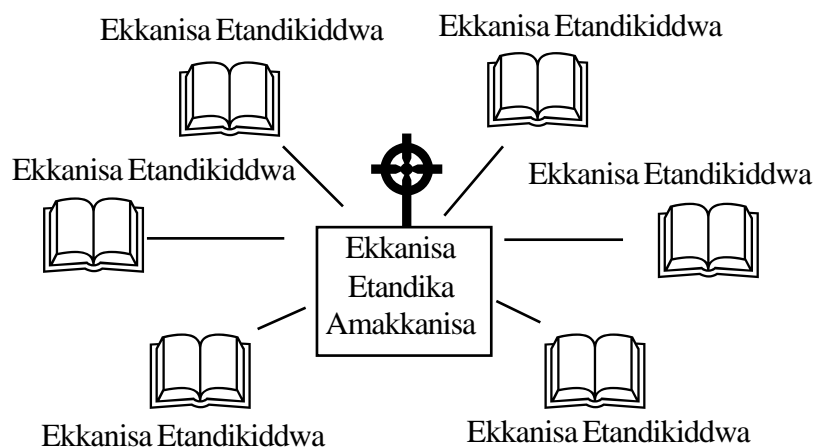
Eby'okuwandiika —

- b) Ekkansa zino ezakatandikibwawo zetaaga zitendekebewe okukwaata n'okukozesa enkola eno.
- c) Togezaako kufuga makkanisa. Tokkiriza makkanisa kufuga makkanisa malala.
- d) Kiriza Omwoyo y'abeera akuza amakkanisa mu ngeri eya maanyi. Ekireeta okwaala kiva mu mubiri gwenyini. Kino kitegeeza nti galina okuba nga tegalina kufuga kuva bweeru. Omulimu gw'obutume gulina okuyiga okukkiriza ekkansa empya okwetongola. Bwekiba si bwekityo, kijja kuviiramu omwana okubeera kateyamba. Okukula tekujja kuba kwangu.

Eky'okubaganyako Ebirowoozo

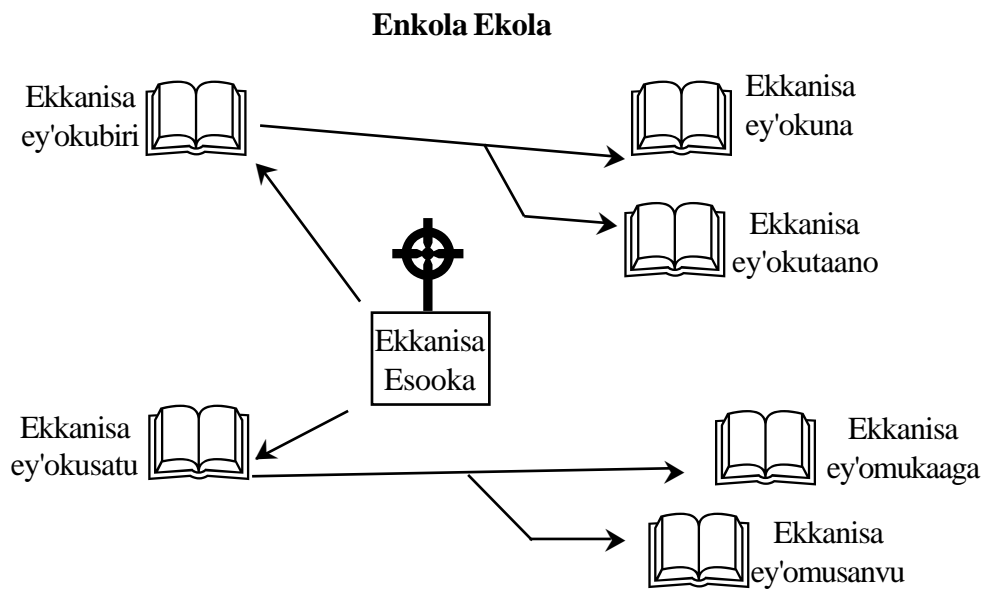
Kozesa ebifananyi bino ebiddako okusitula okukubaganya ebirowoozo ku nono y'okwaala. Genderera nti ebeeyi kyekinoonyezebwa. Obungi ky'ekiva mu beeyi. Kino kikkiriziganya n'enono za Baibuli ez'okukula (Iba Luk 16:10; Mak 4:30-32).

Enkola Etekola

Genderera: Ekkansa "etandika" amakkanisa egezaako okukola omulimu gw'obuweereza. Ezimba obwakabaka bwayo. Amaanyi gateekebwa ku bungi na kufuga. Amakkanisa "agatandikibwa" gafugibwa ekkansa egatandisewo.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

Genderera: Ekkalisa esooka amaanyi eggassa ku kutandikawo amakkanisa agawera. Kino kizimba obwakabaka bwa Katonda. Essira liri ku beeyi na mirembe. Amakkanisa amaggya ga ddembe okukula n'okwaala mu ngeri enyangu.

5. Enono #5 - Luubirira kugonda.

- a. Nyonyola ebigendererwa by'okubuulira enjiri mu bigambo by'okugonda.
  - 1) Ekiruubirirwa kirina kuba kufuula bayigirizwa abagondera Mukama Yesu.
  - 2) Tulina okukola omulimu gwaffe okusinziira ku kiruubirirwa kino. Abalokose bagonda era bakola ng'ebiragiro bya Yesu bwebiri?
  - 3) Biragiro ki ebikulu ebirina okuyigirizibwa?. Patterson atuwa olukalala luno wansi:
    - a) Mwenenye mukkirize (Mak 1:15).
    - b) Mubatizibwe (Bik 2:38).
    - c) Mwagalane (Yok 13:34).
    - d) Musembere ku meeza ya Mukama (Luk 22:17-20).

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

- e) Musabe (Yok 16:24).
- f) Mugabe (Mat 6:19-21).
- g) Mubuulire enjiri (Mat 28:18-20).
- 4) Yigiriza buli akkirizza okugongera ebiragiro bino.
- b. Okusoma enjigiriza y'ebya Katonda kinyonyole mungeri y'okugonda.
  - 1) Ebikolwa byebirina okubala ebibala. Walina okubaawo ebibala ebirabikako.
  - 2) Ekiruubirwa tekirina kubeera kuteeka buteesi buyigirize mu bwongo bwa muyizi. Omuyizi alina okubaako kyakola okussa byayize mu nkola.
- 6. Enono #6 - Teekerateekera okukubaganyamu okunene.
  - a. Teekawo olujegere lw'okwaala - amangu ddala nga bwekisoboka ekkkanisa erina okutuma abaweereza okutandikawo amakkanisa aganatandikawo amakkanisa amalala. Ekinavaamu lwe lujegere lwa makkanisa.
  - b. Tendeka abakkiriza abaggya okubuulira ab'enganda zaabwe ne mikwano gyabwe enjiri. Genda nabo okubuulira enjiri. Oluvanyuma baleka babuulire bokka.
  - c. Bannansi basse mu mulimu gw'okuteekateeka. Bakkiriza okuteekawo enkola y'okwaala.
  - d. Obutabaawo kukula kiraga ebizibu. Obulamu bw'ekkanisa kukula.
  - e. Patterson awa ebintu 6 eby'okwewala:
    - 1) Weewale "obulombolombo bw'okusalawo" (okuyita abalokose, okubawanisa emikono, n'ebirala.) Kino kiyinza okulabika nga ekintu ekigwiira eri obuwangwa bungi. Obulombolombo bw'okusalawo buno buyingirira essira ly'okwenenya ne budda mu kifo ky'okwenenya ng'ekikakasa omukkiriza omuggya.
    - 2) Weewale okulwawo okubatiza (laba Bik 10:47, 48; 8:36, 37; 16:33).

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

- 3) Weewale okusaba abantu sente okuwagira abaminsani. Patterson agamba, "Toteekangawo kkanisa yesigamye ku buyambi buva bweeru. Ekyo kiteekawo obunafu mu kkanisa, n'okubeera nti abaminsani be bafuga.
- 4) Wewale okulwawo. Ekkkanisa eyakatandikibwawo erina okugondera okutumibwa okunene amangu ddala.
- 5) Weewale obutategeeza makkanisa bigenda mumaaso. Genda mumaaso ng'otegeeza amakkanisa gonna agali mu lujegere "lw'okutandika amakkanisa" biki bigenda mumaaso. Jukira: okutegeeza ebigenda mumaaso tekyenkanankana kufuga. Kikulu nnyo omutandisi w'ekkanisa okusigala nga balina enkolagana n'amakkanisa. Kikulu nnyo era okuba nti omutandisi wa makkanisatebafuga makkanisa.
- 6) Weewale okukaka okukulu. Tetukaka kkanisa kukula. Tugireka n'ekula. Ekkkanisa bweba ya kubaawo ejja kukula yokka.

V. Okukolera Awamu kwa Bakristaayo Munsu Yonna.

A. Okufuuka Mukwano gwa Katonda.

1. Okufuuka Omukristaayo w'ensi yonna (okusinziira ku Munoonnyereza w'Ebye Enjiri David Bryant).
  - a. Funa okwolesebwa kw'ensi yonna.
    - 1) Laba ekigendererwa kya Katonda eky'ensi yonna mu Kristo.
    - 2) Laba ensi ejjudde obusobozi okuyita mu Kristo.
    - 3) Laba ensi ejjudde abantu abatalina Kristo.
    - 4) Werabe ng'oli kitundu ku mulimu gwa Kristo.
  - b. Nyweza okwolesebwa kw'ensi yonna.
    - 1) Beera Omukristaayo w'ensi yonna.
    - 2) Wegatte ku Bakristaayo b'ensi yonna abalala.
    - 3) Teekateeka okugondera okwolesebwa.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

c. Gondera okwolesebwa kw'ensi yonna.

1) Gonda nga bwozimba okwolesebwa kwo.

2) Gonda nga bwogenda mu kwagala.

3) Gonda nga bwowa Abakristaayo abalala okwolesebwa kwo.

2. Okugondera okwolesebwa. Edaala ly'okugonda erisooka era ekulu kwe kusaba. Abakristaayo bonna basobola okusabira abantu b'omunsi bonna.

3. Obulamu bw'Abakristaayo Munsu Yonna. Obulamu bwo bujja kukyuka kubanga ekigendererwa ky'obulamu bwo kija kukyuka. Ojja kwagala okussa amaanyi go mu kutuukirira abantu b'omu nsi yonna.

B. Okufuuka Mukwano gw'Abantu ba Katonda.

1. Ebibiina bya bantu Abakristaayo Munsu yonna.

a. Zuula era oteeketeeka Abakristaayo b'ensi yonna abalala. Mwekubiriza era mwesoomooze okugenda mu maaso n'okwolesebwa.

1) Ekibiina kirina okubeera ensibuko y'amawulire agakwaata ku kubuulira enjiri mu mawanga (ebiriwo kati, embalilira, n'ebirala).

2) Ekibiina kirina okubeera ensibuko y'amawulire agakwaata ku kubuulira enjiri mu mawanga (ebiriwo kati, embalilira, n'ebirala.).

3) Okuteekateeka kuyinza okukolebwa mu kibiina. Enteekateeka enkulu zisobola okukolebwa okusinziira ku ngeri ekibiina gyekigondera okwolesebwa.

b. Ekibiina kino kirina okubaako kyekikola eri ekanisa yonna. Kirina okugabana okwolesebwa era kisoomooze abalala okwenyigira mu kwolesebwa.

2. Ekibiina oba abakkirimu kiyinza oba bayinza okusobola okwegatta ku kibiina ekibuulizi ky'enjiri kyebeekakasa.

a. Abaminsani buli omu alina okuyiga okukolera wamu ne banne.

b. Okuyita mu bibiina ebibuulizi by'enjiri, kitera okuba nti abatamanyaganangako okuva mu bitundu eby'enjawulo basuubirwa okukolera awamu. Okukolera awamu kulina okubaawo mu kibinja kya baminsani.

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

C. Okukolera Awamu kw'Abakristaayo Munsu Yonna.

1. Mu nnaku ntono emabegeko, walabisewo engeri y'okukolera awamu okwa babuulizi b'enjiri munsu yonna. Ebibiina eby'enjawulo byegatta okutuukiriza okutumibwa okunene.
2. Bigatta byebirina mu by'enjigiriza, ebya mawulire, eby'ensimbi, n'obuyambi obw'enjawulo. Ebibiina eby'enjawulo ebissa essira ku bintu eby'enjawulo byegatta olw'ekigendererwa kyekimu. Ekkanisa eyongera kulabika nga OMUBIRI GWA KRISTO (Bar 12:4, 5).

Eby'okuwandiika —

OKUBUULIRA ENJIRI MU MAWANGA II

Eby'okuwandiika —

Okubuulira Enjiri mu Mawanga II: Awokujuliza

¹Lewis, Jonathan, ed. Okubuulira Enjiri mu Mawanga - Ekitundu 2 (Pasadena, CA: William Carey Library, 1987). Okukwaatagana kw'ensonga enkulu ez'essomo linobijibwa ddala okuva mu Okubuulira Enjiri mu mawanga gonna - Ekitundu II. Nasooka kuweebwa lukusa okubikozesa.

²Winter, Ralph D., Omulimu Ogutawedde. Pasadena: William Carey Library, 1978.

³Allen, Roland, Enkola z'Obuminsani: Za Paulo oba Zaffe? Grand Rapids: Eerdmans, 1962.

⁴Dayton, Edward R., and Fraser, David A., Enteekateeka z'Okubuuliramu Enjiri mu Mawanga. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1990, p. 4, 5.

⁵McGavran, Donald, Okukonagana wakati w'Obukristaayo n'Obuwangwa. Grand Rapids: Baker Book House, 1974.

⁶Engel, James F., Okutegeeza Abakristaayo ku Biki Ebigenda Mumaaso. Nashville: Thomas Nelson Publishers, 1979, pp. 182-183.

⁷Dayton and Fraser, p. 129.

⁸Patterson, George, Engeri y'Okutandika Ekkansa. Grand Rapids: Baker Book House, 1989.